

Økonomistatus for Kvam herad per 1. tertial 2013

1 Markens grøde

«Innimydlo» har me vårdagar. I går sat måsen ute på bakkane og åt meitemark. Irriterande som begge desse skapningane er, så spelar dei ei viktig rolle i økosystemet. For oss menneske ser det likevel ut som om deira einaste mål i livet er å eta, skita og reprodusera. Begge to har eit svært ulikt perspektiv på verda. Måsen kan flyga høgt, sjå ut over verda og velja sin strategi: «Åleine eller i flokk i dag - fisk eller meitemark til middag?» Meitemarken grev og arbeidar, hentar seg mat på overflata og lagar tunnellar under bakken. Han ligg der, utan augo, og sansar ikkje verda for berre gras: «Blir det meir å ta omsyn til no så grev eg meg ned».

Tidleg i oppveksten min i øvre Steinsdalen var nærområdet mitt stort sett i aksen Liabrekko til skulen. Med lange mellomrom vart dette krydra med ein sjeldan tur på «sal» i Grova, av og til ein helgetur til Askøy og seks gonger i konfirmasjon på austlandet. Eg var vel litt som marken, etter ein lang vinter kunne ein tur ned til Steinsdalsfossen virka som ei eksotisk øving. Ytre og indre delar av kommunen var noko me berre las om i Skåralappen. Kunne like gjerne abonnert på «Finnmarken». Etter kvart som eg kom opp i ungdommen og dei vaksne sine rekker fekk eg høve til å utvida horisonten. Eg skjønnte då raskt at verdas akse er ikkje sentrert i øvre Steinsdalen og at Kvam berre er ein liten flekk på kartet.

Det undrar meg at det ikkje finst ein definisjon av å sjå ting i perspektiv i norske wikipedia. Ei tyding av omgrepet finst i den danske versjonen. Danskane definerer perspektiv «i denne betydning som ensbetydende med at se på tingene på en vis afstand, så helheder og sammenhænge kan opfattes». Skuldast denne manglande norske definisjonen at me i Noreg har blitt oss sjølve nok og at me er i ferd med å gløyma å løfta blikket? Har oljerikdommen vår ført til at folk flest i Noreg ikkje lenger har behov for å sjå ting i perspektiv?

Regjeringa utarbeider ei perspektivmelding i kvar stortingsperiode, og i februar vart «Perspektivmeldinga 2013» lagt fram. Perspektivmeldinga tek for seg dei viktigaste politiske utfordringane i Noreg fram mot 2060. Den omhandlar rammer og utfordringar for ein bærekraftig politikk, og kva val me har i møte med dei langsiktige utfordringane knytt til globale miljøproblem, ei aldrende befolkning og auka globalisering.

Som alle politiske dokument er perspektivmeldinga omstridd. Men det er ikkje utfordringsbiletet som skapar debatt, det er det løysingsvala som gjer. Utfordringsbiletet syner at om me vidarefører dagens velferdsstat, så vil Noreg gå med eit årleg underskot på 140 milliardar kroner (2013 kr) i 2060. Det er eldrebølgja, og det faktum at det i 2060 vil vera halvparten så mange arbeidarar per pensjonist som det er i dag, som er hovudårsaka til dette.

Ein treng ikkje dra langt ut i Europa før ein ser at Hellas, Spania, Portugal, Irland eller Latvia allereie i 2013 er Noreg i 2060. Desse landa hadde ikkje oljeinntektene eller petroleumsfondet å støtta seg på og hamna i uføret allereie for nokre år sidan. Dette kan skje i Noreg også. Allereie i 2025 er det venta at Noreg vil gå med årlege underskot og byrja tæra av petroleumsfondet. Underskotet på 140 mrd. er gitt at me held oss til dagens kvalitetsnivå på dei offentlege tenestene, men dersom me fortset å auka tenestenivået i same tempo som me har til no, så vil det årlege underskotet i 2060 vera 615 mrd. kroner, eller 26 % av fastlands-BNP.

I tillegg til eldrebølgja, peikar perspektivmeldinga på to andre faktorar som vil prega utviklinga i norsk økonomi sterkt dei kommande åra: Store endringar i den globale økonomien, og klima og fattigdom.

Det vert her vist til konklusjonane frå FN sitt klimapanel om at klimagassutsleppa i verda må kuttast med minst 50 prosent frå 1990-nivå dersom me skal ha ein sjanse til å nå klimamåla,

samtidig som folketalet i verda vil auka med 50 prosent fram mot 2050. Det skal bu ni milliardar menneske på jorda i 2050 og alle dei vil forventast vesentleg betre levestandard enn i dag, samstundes som utsleppa skal ned.

Noreg har dei seinare år nytt godt av billeg import frå mellom anna Kina og India, samstundes som prisane på våre eksportvarer har halde seg oppe. Me kan ikkje ta det for gitt at denne utviklinga fortset. Når me ser at det er arbeidarar i til dømes Bangladesh som må betala prisen for vår velstand er det kanskje ikkje ynskjeleg at utviklinga fortset heller.

Det er når utfordringane treff oss på heimebane at me mister det store biletet. Avstanden mellom global økonomi og fattigdom og klimautslepp til Kvam er lang. Men me er nøydde til å gjera endringar i Kvam fordi me er ein del av den store verda. Gjennom perspektivmeldinga plasserer regjeringa vår Noreg og dermed også Kvam og kvenningane i verda. Alle i Noreg kan ikkje halda på som meitemarken, grava på eiga hand, på staten si rekning, og på lån av framtida, utan å løfta oss opp på måsen sitt nivå og sjå kva som skjer rundt oss. Kommunal sektor i Noreg vil difor ikkje få romslegare rammer. På KS sitt årlege arrangement «Kommunedagene» var det innovasjon som var temaet i år. Konferansen vart opna av kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete. Bodskapen hennar om at kommunane må verta meir nytenkjande og løysa oppgåvene ved å jobba smartare, var ikkje til å mistyda: Det er gjennom innovasjon og endring kommunane kan skaffa seg handlefridom i framtida.

Det skjer endringar rundt oss kvar dag, både av det synlege og usynlege slaget. Nye bygg og vegar er kanskje det mest synlege. Ny kunnskap og teknologi er kanskje ikkje så synleg men like fullt påverkar det oss. Kven hadde for eksempel trudd for ti år sidan at fasttelefoni kom til å forsvinna heilt, og at teljarsteg og tekstmeldingar skulle verta eit gratis biprodukt til datakapasitet slik det no er hjå dei fleste mobilleverandørar?

Då eg skreiv innlegget «This town ain't big enough for the both of us» var poenget i den noko kryptiske tittelen at me må forstå at denne kommunen ikkje er stor nok til at me kan fortsetja å sjå på den som små delar av ein heilskap, men i staden ein heilskap med mange små delar. Me er ein, og det som er bra for ein er bra for alle.

I privat og frivillig sektor skjer endringar oftast gjennom ei marknadstilpassing og me aksepterer dei av den grunn. I offentleg sektor har me delvis kunna nytta andre prinsipp. Det kan henda at me må byrja sjå annleis på det framover, men tankar og perspektivet er ofte eit hinder når alt anna er i utvikling. Me menneske har ein tendens til å relatera endringar til eit romantisk bakspegelbilette av verkelegheita. Med skotfoten godt planta i komfortsona er det ikkje lett å ta steget ut i endring, der læring oftast skjer. Men også Kvam herad må tilpassa seg det som skjer rundt oss, og det krev endring. Utfallet av endringa er avhengig av kva perspektiv me vel å sjå den i.

Kvam, den 19. mai 2013

Arild McClellan Steine
- rådmann -

2 Risikomoment per 1. tertial

Det er gjort relativt få og små endringar i tertialen. Dei store inntektene (skatt og rammetilskot), er om lag som budsjettert i revidert nasjonalbudsjett. Når det gjeld utgiftene, står kommunen oppi ein krevjande innsparringsprosess. 1/3 av budsjettåret er tilbakelagt, og to av innsparringstiltaka er endra i tertialen. Gjennomføring av dei resterande tiltaka er likevel eit av risikomomenta slik budsjettåret ser ut per 1. tertial.

Frie inntekter

Skatteinngangen ser ut til å verta noko høgare enn budsjettert. I prognosemodellen for revidert nasjonalbudsjett (RNB) er den 2 mill. kr høgare enn i opprinneleg modell. Men trass auke i skatteinntektene, har Kvam framleis låge skatteinntekter og ligg under landsnivået. Det inneber at me mottok såkalla inntektsutjamning. Nivået vert som regel påverka av endringar i skatteinntektene, og i RNB er inntektsutjamninga i rammetilskotet redusert med 2,7 mill. kr, dvs. ein netto reduksjon på 0,7 mill. kr i frie inntekter. Endringane er teke inn i tertialen.

Kraftinntekter og eigedomsskatt

Trass låge skatteinntekter, har Kvam eit tenestenivå som er høgare enn nivået på dei frie inntektene tilseier. Dette skuldast at kommunen nyttar eigedomsskatt og ulike kraftrelaterte inntekter til tenesteproduksjon. Kraftinntektene har falle dei siste åra til ca. 4% av driftsinntektene, og fell ytterlegare i økonomiplanperioden.

Dei kraftrelaterte inntektene kjem frå utbytte i Kvam kraftverk og BKK, sal av konsesjonskraft, heimfallsinntekter og konsesjonsavgift. Utbyttet frå BKK vart i år på 7,2 mill. kr, men på grunn av at eigarkommunane tek ut meir utbytte enn driftsresultatet til BKK tilseier, kan berre om lag halvparten nyttast i driftsrekneskapen. Resten kan nyttast til investeringar. Utbytte i drift er redusert med 2,9 mill. kr i tertialen.

Kvam kraftverk AS står framfor store investeringar, og utbyttet frå selskapet er difor trappa ned i økonomiplanperioden. I 2012 ligg det inne 9,5 mill. kr. Generalforsamlinga som fastset utbyttet, er ikkje gjennomført endå.

Når det gjeld inntekter frå konsesjonskraft og heimfall, ligg prognosen litt under budsjettnivået, Skilnaden er så liten at det ikkje er gjort justeringar i tertialen.

Eigedomsskatten ser ut til å verta 0,3 mill. kr høgare enn budsjettert, fordelt på 1 mill. kr meir for verk og bruk og 0,7 mill. kr lågare for hus og fritidsbustader.

Lønsoppgjjer

Det sentrale lønsoppgjjeret er no ferdig, og vart noko lågare enn det som låg til grunn i statsbudsjettet. Prognosen for lønsvekst er difor endra frå 4% til 3,5%, og «lønspotten» er redusert med 1 mill. kr i tertialen. 2013 er eit såkalla «mellomoppgjjer», men nokre tilsettgrupper er utanfor dei sentrale oppgjjera, og har årlege lønsforhandlingar på hausten om fordeling av «lønspotten».

Pensjonskostnad

Heradsstyret har gjeve rådmannen fullmakt til å gjennomføra anbodskonkurranse for pensjonsleverandørar for hovudordninga til kommunen. Val av kriteri i konkurransegrunnlaget kjem opp som eiga sak i juni. Hovudordninga ligg på rundt 40 mill. kr i premie per år, og er ein av dei største innkjøpa til kommunen. I tillegg har Kvam herad pensjonsordningar for sjukepleiarane i KLP og lærarar i Statens pensjonskasse.

Storleiken, tidshorizonten og kompleksiteten i utrekningsgrunnlaget gjer at det er vanskeleg å få stabile, korrekte utrekningar. Kostnaden kan variera med millionar i løpet av eit år.

Tiltak som gjev innsparing i årsverk, medfører at grunnlaget for pensjonskostnaden vert redusert. Men andre moment i pensjonsutrekninga kan gjera at tiltaket ikkje får full effekt i pensjonskostnaden i budsjettåret. I tertialen er likevel full effekt på pensjonsgrunnlaget lagt til grunn. Det er ikkje gjort andre endringar i pensjonskostnadsnivået i tertialen.

Rente og avdrag

Kommunane må betala minimum 3,5% av gjennomsnittleg lånemengde pr. 1.1.13 og 31.12.13. Nivået på lån gjer at avdraget er nedjustert med 1,4 mill. kr i tertialen. Rentenivået på gjelda har vore låg i lengre tid. Kortsiktige renter (3-6 mnd) ligg i underkant av 2%, medan den siste langsiktige bindinga (5 år) vart gjort til under 3%. Det har såleis vore ei svært god tid for kommunen å gjera lånefinansierte investeringar i, og å halda avdragsnivået på eit minimum. Rentenivå ser ut til å halda seg låge i periodane som det vert tilbydd fastrente i, men avdragsutgiftene vil stiga og vil krevja meir av driftsinntektene. Investeringane bør difor i størst mogeleg grad medføra innsparingar i drifta som kan finansiera auka utgifter til rente og avdrag. Dette presiserer òg fylkesmannen i sin kommentar til Kvam herad sitt budsjett.

Avkastninga på plasseringane er auka opp med 0,5 mill. kr. Det er noko høgare enn nivået på avkastninga per 30.4., men det vert plassert noko meir midlar i obligasjonar i ein periode og avkastninga kan aukast noko. Men nivået er òg avhengig av når det er forfall på dei ulike investeringsprosjekta, og behov for likviditet.

3 Utfordringar og vurderingar

3.1 Innleiing

Etter omorganisering hausten 2012, har einingane vorte større og meir robuste og fleksible til å handtera enkeltsaker med omprioriteringar innanfor eigne rammes. Samstundes er kommuneøkonomien generelt så pressa at det er krevjande å omprioritera og tilpassa drifta til slike saker.

Kvam herad har dei siste åra gjort fleire på innsparing i struktur. Innsparing gjennom strukturendring medfører at det totale tenestetilbodet vert oppretthalde, men på færre lokalitetar. Som regel medfører det ei sentralisering av tenestetilbod. Kommunen sin geografi legg nokre avgrensingar på graden av sentralisering, men fleire gonger har ein stått overfor valet mellom talet på lokalitetar og totalt tenestetilbod.

Kommunen har òg gjort store investeringar dei siste åra, bl.a. for å leggja til rette for meir effektiv drift. I økonomiplanperioden er det investeringar i barnehagebygg ein har størst forventingar til framover. Med meir tilrettelagte og betre bygg, kan kommunen oppnå innsparingar utan at det går utover tenestetilbodet. Men investeringane medfører auke i rente- og avdragsutgifter som kjem som motvekt til innsparingane.

Nokre innsparingstiltak er lagt opp utan at struktur eller annan tilrettelegging er på plass. Då vil innbyggjarane oppleve reell nedgang i tenestetilbod og/eller -kvalitet. Det er mange av innsparingstiltaka som ikkje er gjennomført endå, og det har kome fleire tilbakemeldingar på at det kan vera vanskeleg å halda seg innanfor det budsjetterte nivået på utgifter. Eller at det får andre konsekvensar.

3.2 Helse og omsorg

Utfordring

Kommunehelse, Nav og pleie og omsorg er frå januar 2013 organisatorisk samla i ny eining Helse og omsorg.

I budsjettvedtak for 2013 har eininga eit samla innsparingskrav på 4 mill;

- 1 mill. knytt til avvikling / flytting av Firkløveren sjukeheim (2,5 mill frå 2014)
- 3 mill. knytt til andre tiltak

I 1. tertial er det gjort nokre interne justeringar; frå psykisk helse til KRB og legevakt.

Auke:

1. Ny avtale med Jondal kommune om kjøp av plass, 0,9 mill i 2013, 1,3 mill frå 2014
2. + 500`overtid
3. + 850`lærling

Totalt 2,2 mill.

Innsparing i samband med flytting av Firkløveren sjukeheim er planlagt i samarbeid med dei tillitsvalde. Flyttinga medfører samla reduksjon på 3 institusjonssenger og om lag 4,5 årsverk.

1. Tilbodet ved Firkløveren sjukeheim vert lokalisert på Toloheimen gruppe aust frå 2.9.2013.
2. Bebuarane som i dag får tilbod ved gruppe aust på Toloheimen vert flytta til andre grupper med tilbod om demensomsorg eller ordinær langtidsplass.
3. Dei 6 institusjonssengene i 1. etasje på Øysteseheimen vert ordinære langtidssenger og organisert saman med dagens gruppe 2 på Øysteseheimen. Det vert ei ny gruppe 2 med 14 langtidssenger.

Innsparinga får konsekvensar både for brukarar, tilsette og organisasjon.

For brukarane vert tilbodet redusert ved at det vert ventetid på plass i institusjon og redusert tilbod frå heimetenesta. Ferdigbehandla pasientar i kortidsavdelinga vert liggjande i avdeling i påvente av anna kommunalt tilbod og fleire utskrivingsklare pasientar i sjukehus som ventar på kommunalt tilbod.

Dei tilsette får ein meir travel arbeidssituasjon både i institusjon og heimetenesta. Det vert auka krav til den enkelte om rett prioritering av arbeidsoppgåver med til ei kvar tid krav om fagleg forsvarleg tenestetilbod.

For organisasjon vil innsparinga påverka omdømmet. Ved å gjennomføra innsparingstiltaka vil tenestetilbod opplevast meir utrygt. Det vert opplevd som svært uheldig å gjennomføra innsparingskrav parallelt med nasjonale føringar og krav til kommunane om å byggja opp tenestetilbodet slik at me vert i stand til å ta på oss nye oppgåver.

Helse og omsorgssjefen har motteke brev frå allmennlegeutvalet i Kvam (datert 24.04.2013) der dei uttrykkjer stor uro for konsekvensane innsparinga i eininga medfører både for brukarar, pårørande og tilsette. Dei ber om at politisk og administrativ leiing i Kvam nøye vurderer den menneskelege kostnaden vedtekne innsparingar har for dei svake gruppene. Dei meiner tal sjukeheimplassar skulle vore utvida med 6 (opna sengepost på Øysteseheimen utan å avvikle Firkløveren sjukeheim), og ikkje skore ned med 3.

Verneombodet ved Kvam rehabiliterings- og behandlingsavdeling understrekar i notat datert 16. 05.2013 at avdelinga etter innføring av Samhandlingsreforma har fått nye og meir krevjande arbeidsoppgåver. I notatet er ein uroa for dei tilsette i høve deira helse, arbeidsmiljø og opplevinga av å ikkje strekkja til fagleg grunna auka arbeidspress.

Avdelinga ber om auka ressursar til grunnbemanninga, spesielt er det behov for auka ressurs på kveld og helg (omlag 1,5 årsverk).

Helse og omsorgssjefen ber om auka ressursar til avdelinga (finansiert ved auka tilskot ressurskrevjande brukarar rest 0,9 mill).

I tillegg til innsparing i samband med flytting av Firkløveren sjukeheim og reduksjon av 3 institusjonssenger, har eininga krav om 3 mill. innsparing i 2013.

Leiargruppa i helse og omsorg har på ny drøfta innsparingskrava frå brukar-, tilsette- og organisasjonsperspektivet. Det er ikkje laga plan for det generelle innsparingskravet på 3 mill. Så langt er innsparinga gjennomført ved at vakante stillingar står ledige. Det er såleis tilfeldig kva tenestemråde som er ramma av innsparinga så langt. Leiargruppa i helse og omsorg, i samarbeid med dei tillitsvalde, vil vurdere dette. Helse og omsorg har i fleire år vore lojale i høve politiske vedtak om innsparingar. Slik situasjonen er no er det vanskeleg å sjå for seg kvar innsparingskravet på 3 mill. kan gjennomførast.

Det kjem skriftlege og fleire munnlege meldingar frå tilsette om at dei får fysiske og psykiske plager grunna arbeidssituasjonen og opplever at dei i enkeltsituasjonar ikkje greier å gjera oppgåvene sine fagleg forsvarleg. Dette er alvorleg for tilbodet til brukarane, og det trugar organisasjonen vår. Det er òg meldingar om manglande lojalitet til arbeidsgjevar. Dette er signal som me må ta svært alvorleg.

Før ytterlegare innsparing og nedbemanning vert vurdert, bør det gjennomførast nye konsekvensanalysar i dei ulike avdelingane.

I samband med ny organisering har eininga oppretta ei ny avdeling Stab og forvaltning. Avdelinga har mellom anna ansvar for all sakshandsaming, IT og innkjøp i eininga. For å oppnå ynskt effekt av omorganiseringa er det ynskje om samlokalisering av tilsette i Stab og forvaltning på Toloheimen saman med pleie- og omsorgsleiar og leiar KRB (Kvam Rehabiliterings og Behandlingsavdeling).

Rådmannen si vurdering

Enkeltsaker i Pleie og omsorg kan få slike dimensjonar at det er oppretta eigne statlege ordningar for å handtera dei, tilskot til «ressurskrevjande brukarar». I 2012 fekk kommunen fleire slike brukarar. Brukarane vil òg krevja mykje i 2013. Kommunen betalar ein eigenandel på ca kr 1 mill per brukar før tilskot vert utløyst. I 2012 og så langt i 2013 er denne kostnadsauken løyst innanfor rammene. Inntektene auka med ca 3 mill.kr.

I tertialen er rammene justert noko opp, dvs. at eininga har fått behalda 2 av dei 3 mill. kr av dei ekstra inntektene (til finansiering av overtid og lærlingløn, og kjøp av plass i Jondal) for ressurskrevjande brukarar. I realiteten er dette likevel ein reduksjon sidan alle 3 millionane er øyremerkte til ein utgiftsauke. Det medfører at innsparingane i budsjettet vert endå meir krevjande å gjennomføra.

Rådmannen er uroa over situasjonen innan Helse og omsorg, men tilrår likevel å oppretthalda innsparingskravet til eininga (med unntak for dei justeringane som vert gjort) i denne tertialen trass i åtvaringane. Rådmannen er likevel usikker på om han vil klara å halda budsjetttrammene i år. Innsparingskrava bør konsekvensvurderast ytterlegare og rådmannen vil ikkje sjå bort frå at det i 2. tertial vil koma behov for ytterlegare budsjettjusteringar.

3.3 Barnehage

Utfordring

Proessen innanfor barnehage for å innfri vedtaket frå 18.12.12

- Endra vedtektene i samsvar med hst-vedtaket

- *Inntaksprosess ny barn gjennomført.* 38 fleire barn enn i 2012 har fått tilbod om plass frå august 2013 i dei barnehagane som har areal til å ta inn fleire barn. 20 har takka ja til plass. Dette gjev eit snitt på einingar per årsverk på 6,4 (ikkje alle søknadane var «reelle» familiar som var flytta frå Kvam, familiar som kanskje skulle flytta til Kvam o.l.)
- Ressursane for barnehageåret 2013/2014 er delt ut til barnehagen i tråd med vedtaket om å *redusera grunnbemanninga.*
- *Styrrarressursen for Fykse og Oma er fjerna og det er gjennomført tilsetjingsprosess/omstillingsprosess for dei som er involvert.*

Det er gjort ei konsekvensvurdering av kvar barnehage for å sjå korleis reduksjon i grunnbemanning vil slå ut med tanke på tryggleiken til barna og krav i barnehagelova om at barnehagen skal drivast på ein pedagogisk og forsvarleg måte. Styragruppa har utarbeidd ein «kommunal standard» som skal seia noko om lik praksis i alle dei kommunale barnehagane i Kvam når me skal ha fleire barn og mindre bemanning. Lågare bemanning fører til dårlegare kvalitet i dei kommunale barnehagane.

- *Barnehagedagen vert delt med «tilsyn» frå ca. kl.07.00-08.30, og med «tilsyn» igjen frå kl.15.15-17.00.*

For dei minste barnehagane vil det i 2,5 timar av dei 10 timane med opningstid, berre vera ein tilsett. Her er me særleg uroa for tryggleiken. For større barnehagar er alle tilsette på plass i 5 av timane (alle med ulike vakter). I denne tida skal pausar avviklast, og alle ha tid til planlegging og møte. Slik kan 2 personar ha ansvar for opp mot 20 barn.

Tilsyn vil innebera streng struktur på dagen med sterk vaksenstyring og med lite eller ingen tilrettelagte aktivitetar. Sterkt fokus på tryggleik og pass av barna vil prega desse øktene. Slik vert det tid til store grupper, men lite til det enkelte barnet.

Avdelingar vert slått saman i deler av dagen. Dei fleste barnehagane eignar seg ikkje til basetenking. Barna vert samla på små areal deler av dagen. Særleg for dei yngste barna kan dette verta slitsamt.

- *Tryggleik for det enkelte barnet vert ei særleg utfordring med tanke på brann, forsvinning, og andre kriser, men også med vatn og is ute haust og vinter.*

Barnehagen skal vera ansvarleg for tryggleiken til det aller kjæraste foreldra har. Personalet må vera trygge til å handla i krisesituasjonar og det må vera nok «hender» på jobb til å handtera f.eks. ein brann. Styrrarane peikar på faren med for lang evakueringstid ved brann. Som døme: på ettermiddagen skal 1- 2 (/liten/stor bhg) vaksne klara å evakuera f.eks. 24 barn. Med vind, mørke, snø, og små barn som ikkje kan gå, kan evakueringstida verta farleg lang. Me må få alle barna i god avstand vekk frå bygningen.

- *Mindre tid til kvart enkelt barn. Kvar situasjon er viktig: tid til å snakka med kvart barn, tid til å lesa boka barnet vel ut, tid å fylgja barnet på toalettet og god tid til bleiebyte. Gode situasjonar skaper gode relasjonar.*

Mindre tid til barna vil innebera mindre medverknad, mindre omsorg, danning og læring, og mindre tid til konfliktløysing. Det må vera vaksne i nærleiken av barna slik at ikkje uheldige mønster med det å slå og bita får utvikla seg. Mobbing kan oppstå. Andre nesten-ulukker i barnehagekvardagen kan verta vanskelege å oppdaga. Sjølvstendetrening som bleiefri og påkledning vert det også mindre tid til. Særleg born frå 2,5-3 år og dei eldste borna treng mykje nærleik og oppfølging. Dei er i ein viktig fase i utviklinga med eigenvilje og sjølvstende.

- *Vurdera kva som er lettast: å vera inne eller ute?*

Færre turar for særleg dei minste. Kortare turar i naturen og lite vekke frå uteleikeplassen. Det betyr mindre fokus på uteliv og grovmotorikk. Vanskeleg å få til smågrupper som barna treng både pedagogisk og for å sleppa all støyen som er når mange barn er samla. Bygga er heller ikkje laga med særleg god lyddemping.

- *Nistepakke både morgon og til lunsj. Mat vert berre kjøpt inn til pedagogiske føremål.*
- *Fagarbeidarane / assistentane må ta alle tidleg- og seinvakter. Pedagogane må vera til stades i den mest travle tida frå 8.30 til 15.15.*

Dette inneber at pedagogane ikkje får høve til å møta alle foreldra, og dei får lite tid til å møta foreldra i garderoben. Dette vil gå ut over viktig informasjon og foreldresamarbeid.

Det vert færre foreldresamtaler, og aktivitetar som barnehagen gjer ilag med barn og foreldre på ettermiddagstid som til dømes, foreldrekaffi, haustfest, sommarfest, foreldrefrukost osv. opphøyrer.

- *«Tidleg innsats». Me får ikkje høve til å gjera dette arbeidet skikkeleg, og pedagogane får ikkje tid til å vera ressurspersonar.*

Ikkje rom for å sjå "dei stille barna" eller hjelpa dei høglytte barna på ein positiv måte. Barn med spesielle behov får ikkje den oppfølging og kartlegging dei har behov for. Det vert brannsløkking framfor førebygging. Tverrfagleg samarbeid, som møte med helsestasjon, overgang barnehage/skule og samarbeid med ppt, vert nedprioritert.

- *Ikkje plantid for fagarbeidarar og assistentar, mindre tid til samarbeid og lågare kvalitet på det pedagogiske tilbodet.*

Alle møta vert på kveldstid. Avdelingsmøte vert ein gong i månaden (mot to no) og personalmøte annakvar månad (mot kvar månad no). Dette vil også føra til lågare kvalitet på det pedagogiske tilbodet. Tilsette som ikkje har arbeidsdag, får ikkje delta på kurs og møte. Dette for å unngå fri og avspasering.

Krav om innsparing i barnehage gjer det ikkje mogeleg å jobba i tråd med den vedtekne barnehageplanen for Kvam herad 2012-2016: "Ein god barnehage er god når foreldre, barn og tilsette opplever at tilbodet er godt". Vedtaket frå desember 2012 gjev også retning om at det skal satsast på tidleg innsats i barnehage og skule. Slik ressursituasjonen er innan barnehage etter innsparingskravet, er det ikkje mogleg å jobba systematisk med tidleg innsats og det er vanskeleg å sjå at det som vert den kommunale standarden no, er ei endring til borna sitt beste.

Av dei konsekvensane som er lista opp ovanfor er det fylgjande punkt styrarane er mest bekymra for:

- Den totale tryggleiken til barna.
- Barnehagane bryt kravet i barnehagelova om å driva ei pedagogisk verksemd og krava i rammeplanen vert brotne.
- Sjukemeldingane kan auka.

Styranane ynskjer å behalda dagens «bemanningsnorm» som òg er i samsvar med det som ligg som forslag i Stortingsmelding 24. For å oppnå det treng tenesta å få tilført 3,6 årsverk, tilsvarande ca 2 mill. kr for heile barnehageåret 2013/14. Dette utgjer om lag kr 1 mill. for hausten 2013.

Rådmannen si vurdering

Barnehage har vore eit statleg og kommunalt satsingsområde i 30-40 år. Tenesta har opplevd ein jamn vekst. Fram til 2011 levde tenesta på øyremerka midlar i overføringane til kommunane. Tenesta var såleis «skjerma i kampen med dei andre tenestene» om kommunale midlar. Frå 2011 vart overføringane innlemma i rammetilskotet og tildelingskriteria endra. Kvam «tapte» nær 10 mill. på denne omlegginga. Kvam herad må no tilpassa seg den nye økonomien.

Endring er vanskeleg, endring tek tid. Endringane har skapa stor uro blant dei tilsette. Uvisse kring framtidig struktur og organisering har vore eit ytterlegare uromoment.

Rådmannen viser til diskusjonen i notatet om framtidig organisering av barnehagesektoren og ser at innsparingar innan eksisterande struktur er vanskeleg. Umogeleg kan det ikkje vera, men konsekvensane som styranane skisserer kan ikkje foreinast med dei ynskde politiske satsingane på tidleg innsats og oppvekst. Rådmannen tilrår difor at barnehagetenesta får tilført om lag halve summen av det dei etterspør i tertialen. Eventuell resterande må løysast innan eininga. Rammeauken vert gjeven som ei mellombels løysing for barnehageåret 2013/14. Det er forventa at ny barnehagestruktur vil løysa utfordringane med grunnbemanning innanfor lågare budsjetttrammer.

3.4 Grunnskule

Utfordring

Heradstyret fatta 18.12.12 vedtak om eit ønskje om satsing på tidleg innsats for å få ned talet på spesialundervisning. Tilsette i ppt skal jobba meir systemretta i barnehagar og skule for ei tettare og raskare oppfølging.

Fagleg sett er det ei positiv og ønskt utvikling at fleire elevar får hjelpa dei treng innan tidleg innsats og tilpassa opplæring, men skulen har store problem med å gjennomføra dette med dei rammene som er tildelte.

Elevtal for 2012/13 er 1017 elevar og for neste skuleår 2013/14 er talet på elevar 1005 elevar, ein nedgang på 12 elevar.

Ut i frå ressursmodellen som vert brukt for tildeling av årsverk til skulane, fører budsjettvedtaket til ein nedgang på 3,24 årsverk (dette er rekna i lærarårsverk, men inkluderer assistent, lærar, merkantil og leiing ved skulane) frå 2012/13 til 2013/14. Endring i tildelinga til skulane varierer frå -3,11 til +0,71 årsverk.

Bakgrunnen for at skulen opplever at ramma er for liten heng saman med at det kjem til elevar med behov for spesialundervisning i løpet av året. Dette medfører at det vert knappe ressursar til å prioritera tidleg innsats, tilpassa opplæring og auka vaksentettleik for dei aller yngste elevane.

Elevar som får sakkunnig vurdering frå PPT og vedtak om spesialundervisning, har eit breitt spekter av vanskar som autisme, aspergers, psykisk utviklingshemming, ADHD og meir sjeldne syndrom m.m. Desse vil alltid ha behov for spesiell tilrettelegging og spesialundervisning, og mange i denne gruppa må ha full oppdekking alle timane. I tillegg kjem elevar med vanskar som lese- og skrivevanskar, dysleksi, språkvanskar, konsentrasjon og merksemd og emosjonelle

vanskar. Rektorgruppa meiner at dei ved tidleg innsats og tilpassa opplæring kan nå elevane i denne gruppa innan ordinær opplæring og utan vedtak om spesialundervisning. Men det krev personalressurs ut over ordinær grunnbemanning (ein lærar per time per klasse). Det må også nemnast at skulen brukar ein del ressursar på nødvendig helsehjelp som ikkje har noko direkte med skulearbeidet å gjera. Ei rask oppteljing mellom rektorane viser at det går med om lag 1,85 assistentårsverk til dette.

Skulane gjer allereie i dag mykje for å samordna tilbodet til dei som får spesialundervisning slik at timane skal rekka lengst mogleg. Det samla talet for tilrådd spesialundervisning er 788,3 timar. Av dette blir det tildelt 557,2 timar. I prosent blir det tildelt 71 % av tilrådde timar.

Det er riktig å samordna timane til spesialundervisning. Tala her viser at skulen i stor grad gjer det. Organiseringa av spesialundervisninga er fleksibel.

Skal ein nå målet «færre spesialundervisningsselevar», må det brukast ressursar på tidleg innsats men ressursane til dette er reduserte komande skuleår samanlikna med inneverande år. Effekten av ei eventuell slik satsing ligg likevel nokre år fram i tid. Det er vanskeleg å nå dette målet med dagens ressursar.

Denne tabellen viser endring i talet på sakkunnige tilrådingar frå skuleåret 2012/13 til 2013/14 for kvar skule:

Ålvik sk	Øystese sk	Kvam usk	Norheimsund sk	Tørvikbygd sk	Strandebarm sk	Sum
0	-5	0	+6	+3	0	+4

Oppsummert:

- Det er mange med sakkunnig tilråding som har krav om hjelp og dette medfører ein reduksjon i ressursane til tidleg innsats
- Spesialundervisninga er i stor grad samordna
- nokre skular reduserer ressursen til administrasjon for å kunna bruka det til undervisning og dette er kvalitetsreduserande over tid

Rektorane meiner at skulen treng å få tilført 1,81 årsverk. tilsvarande 1 mill. kroner (eksl.pensjon) for heile skuleåret 2013/14 (for hausten 2013 utgjer det kr. 460.000) for å kunna jobba i tråd med budsjettvedtaket om å satsa på tidleg innsats for å få ned spesialundervisning.

Rådmannen si vurdering

Omlegginga til å satsa på tidleg innsats tek tid. Ein kan ikkje berre starta ei satsing på tidleg innsats og neglisjera dei elevane som finst i skulen og som har spesielle behov, men ikkje fått tidleg innsats tidlegare. Isolert sett ser rådmannen at oppvekstsektoren burde vore skjerma for nedskjeringar i fleire år til omlegging var heilt i mål. Kvam herad er likevel ikkje i ein situasjon der om lag ein tredjedel av tenestene kan få ei slik særbehandling. Då hadde konsekvensane for resten av tenestetilbodet vorte for dramatisk. Einaste som kunne bøta på det hadde i så fall vore ei auke i eigedomsskatten øyremarka til føremålet. Slik situasjonen er føreslår rådmannen å løyva halvparten (0,9 årsverk) av det rektorane ber om nettopp med tanke på at det tek tid å få effekt av tidleg innsats. Eventuelt resterande må løysast innanfor ramma til Oppvekst.

3.5 Bibliotek

Utfordring

Det vert vist til dei to notata som er utsendt i tidlegare møtebolkar dette året.

Rådmannen si vurdering

Kvam herad er i endring. Generelle kutt og innsparingar etter ostehøvelprinsippet er ikkje nok lenger. Innsparingane får synlege og merkbare konsekvensar for brukarar og tilsette i form av strukturelle eller kvalitetsmessige endringar. Rådmannen tilrår at dei folkevalde som hovudregel då prioriterer å bevare kvalitet framfor struktur så langt det lar seg gjera. Dette er av omsyn til at mobiliteten til befolkninga no er langt høgare enn den var berre for nokre år sidan. Slik er rådmannen sitt framlegg òg når det gjeld bibliotek. Å halda fram med folkebiblioteket i Øystese ut frå innsparingskrav og at bemanninga på bibliotek no er så låg (3,16 årsverk) at den bør fordelast på færrast mogelege bibliotek. Dersom ressursane skal fordelast på fleire lokalitetar sentralt i kommunen, vert den totale opningstida lågare og meir krevjande å administrera for dei tilsette. Rådmannen meiner at to opne bibliotek sentralt i kommunen, men med totalt færre opningstimar er ein reell nedbygging av den totale kvaliteten på tilbodet i kommunen. Det vil av omsyn til kvalitet vera betre å sitja att med eit hovudbibliotek og to filialar i kommunen enn fire filialar.

Biblioteket har, som uformell møteplass og lokalt servicetorg, ein funksjon utover å vera ein stad å låna bøker. Lokalt engasjement og dugnadsånd er eit godt og prisverdig initiativ. Ei prøveordning med 2x4 timar opningstid i Øystese kombinert med dugnadsarbeid hausten 2013, kan vera eit alternativ som kan fremjast politisk, og som administrasjonen kan løysa innanfor gjeldande rammer fram til februar 2014. Tiltaket vil uansett berre kunna vera mellombels og fører såleis også til ei mellombels nedbygging av hovudbiblioteket. Rådmannen meiner dette er uheldig både med omsyn til ustabilitet for hovudbiblioteket og med omsyn til dei tilsette som allereie har levd i omstilling og vakuum i eit halvt år.

4 Endringar i prosjekt i tertialrapporten

Det er lagt inn 4 nye prosjekt i tertialen, alle investeringsprosjekt:

Lokale til det nyoppretta Stabs- og forvaltningskontoret i eining for Helse og omsorg, for å få samla dei tilsette på Toloheimen (0,3 mill.kr inkl. mva.). Bru ved Steinsdalsfossen (2), mur/rassikring (0,9) og ferdigstilling av Strandebarm skule (1,5). I tillegg er det foreslått rammeutvidingar for 3 tidlegare investeringsprosjekt:

Ferdigstilling Norheimsund barneskule (4,4), sanering VA-anlegg i Norheimsund (1,8) og vassverk på Kvamskogen (5). Prosjekta er nærare omtala i eige kapittel.

5 Søknadar om støtte

Kvam herad har motteke 1 søknad om støtte utanom dei ordinære tilskotsordningane og støttesøknadar som er teke opp særskilt.

Kvam bustadstifting har søkt om eit tilskot på kr 111.986, som svarer til summen kommunen mottok i tilskot frå Husbanken til prosjekt i regi av stiftinga i 2011 og 2012. Kvam herad har bidrege med ressursar i form av administrasjon og tekniske tenester til stiftinga. Ny bustadplan er under utarbeiding, der kommunen si rolle vil verta utgreidd, bl.a. i høve stiftinga. Rådmannen avventar plan og rolleavklaringar, og har ikkje gjeve tilskot i tertialen.

6 Budsjettvedtak i heradsstyret i perioden januar – april 2013

Tabellen under viser vedtak med økonomiske konsekvensar som er gjort av Kvam heradsstyre og formannskapet i perioden januar – april 2013.

Møte dato	Saksnr.	Sakstittel	Vedtak i kr	Finansiering
05.02.2013	FSK-007/13	Sak mot staten ved Sentralskattekontoret	400.000	Finansiert med tidlegare overskot. Innarbeidd i 1. tertial.
18.02.2013	013/13	Etablering av døgnopphald for øyeblikkleg hjelp		Tilskotssøknad er sendt, men svar førebels ikkje motteke.
09.04.2013	028/13	Oppretting Norheimsund Industriservice AS	750.000	Næringsfond. Innarbeidd i 1. tertial.
13.05.2013		Kjøp kaianlegg	2.400.000	Næringsfond. Innarbeidd i 1. tertial.

7 Statuskommentar til budsjettedtak, sak 139/12

Nummer	Tekst	Status
1. Hovudstrategi for Kvam herad	a: Kvam herad skal i tillegg til lovpålagte oppgåver og servicetenester til innbyggjarane arbeida for vekst i folketalet, auka sysselsetjing og verdiskaping. For å auka interessa for Kvam herad som etableringsstad med bustadbygging og næringsverksemd, er arealdisponering og eit godt vegnett internt og ut av heradet viktig. Kvam herad er i dag eit fleirkulturelt samfunn, som skal ha stort fokus på likestilling og integrering.	Administrasjonen arbeider kontinuerleg med hovudstrategien til Kvam herad. Ein viktig reiskap i arbeidet, er planprogrammet som skal gjennomførast som del av ny kommuneplan. Arbeidet med bl.a. ny næringsplan, bustadplan og integreringsplan, er starta opp.
	b: Kvam herad skal ha ein sunn økonomi og oppnå eit årleg netto driftsresultat på 3% i økonomiplanperioden. Rådmannen skal arbeida for å minimera utgifter og maksimera inntekter for lovpålagde	I økonomiplanperioden 2013-2016 er det lagt opp til ca 3% netto driftsresultat og ei nedtrapping av eigedomsskatten i hht. budsjettedtaket. Det forutset at ei

	tenester og andre tenester som vert prioritert av Kvam heradsstyre. Servicenivået for ikkje-lovpålagde tenester skal vurderast som innsparingstiltak. Eigedomsskatt på bustad og fritidsbustader skal reduserast til 2 promille i 2015 og fjernast så snart økonomien tillet det.	rekkje spesifiserte innsparingstiltak vert gjennomført (sjå nedanfor) i planperioden, i ytterlegare innsparingstiltak seinare i perioden. Desse tiltaka er ikkje spesifiserte endå.
	c: Planarbeidet i 2013 skal utførast ut frå vedteken planstrategi og -program.	Planprogrammet kjem opp som eige sak i 2013.
2. Anbud pensjonsleverandør	Rådmannen får fullmakt til å gjennomføra anbudsrunde for pensjonsleverandørar i 2013 i samsvar med regelverk for offentlege anskaffingar.	Anbudsgrunnlaget kjem opp som eige sak i junimøtet.
3. Finansreglement	Rådmannen får fullmakt til å utarbeida nytt finansreglement i løpet av 2013.	Arbeidet er førebels ikkje starta opp.
4. Konkurransetsetjing	Rådmannen skal i løpet av 2013 utarbeida grunnlag for vurdering av konkurranseutsetjing for følgjande område: <ul style="list-style-type: none"> - Barnehage - Reinhold 	Vurdering av konkurranseutsetjing for barnehage kjem opp som eige sak i junimøtet. Nivået på reinhald er under utgreiing og vurdering, som fyrste del i vurderinga av ev Konkurransetsetjing.
5. Skatt på eige og inntekt	Skatt på eige og inntekt vil verta utlikna med maksimalsatsane.	Lagt til grunn i skatterekneskapet.
6. Skattemargin	Avsetnad til skattemargin vert auka frå 9% til 10%.	Lagt til grunn i skatterekneskapet.
7. Eigedomsskatt 2013	<p>a. Med heimel for utskrivning i medhald av Eigedomsskattelova § 2 og 3, skal eigedomsskatten i 2013 gjelda heile heradet.</p> <p>b. Eigedomsskattesatsen i 2013 vert 7,0 promille i samsvar med eigedomsskattelova § 11, fyrste ledd.</p> <p>c. Differensiering: I medhald av eigedomsskattelova § 12 bokstav a, vert skattesatsen (skattøyre) for bustader og fritidshus sett til 3,5 promille.</p>	Punkt a-g lagt til grunn for utfakturering av 1. termin for eigedomsskatt

	<p>d. Botnfrådrag: Det vert ikkje gjeve botnfrådrag på bustaddelen i eigedomar/fritidseigedomar.</p> <p>e. Fritak for eigedomar etter eigedomsskattelova § 7 vert gjeve for eigedomar som fell inn under § 7 a (Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten) og § 7 b (bygning som har historisk verdi).</p> <p>f. Nyoppført bygning som vert nytta til husvære vert etter søknad fritaken for eigedomsskatt etter eigedomsskattelova i § 7 i 5 år frå den tida bygningen vart ferdig eller heradsstyret endrar eller opphevar fritaket.</p> <p>g. Takstvedtekter for eigedomsskatt i Kvam herad vedteke i heradstyre 18.12.2013 skal gjelda for eigedomsskatteåret 2013, jf. Eigedomsskattelova §10.</p>	
8. Låneopptak	<p>Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar om opptak av nye obligasjonslån, sertifikatlån eller andre lån til finansiering av prosjekt etter kvart som dei vert vedtekne, samt å avtala nærare lånetidspunkt og lånevilkår, og underteikne lånekontraktar.</p> <p>Lånebehovet for 2013 er på 168 mill. kr med fråtrekk av ubrukne lånemidlar per 1.1.2013.</p> <p>Rådmannen får fullmakt til å inngå avtale med Husbanken om inntil 20,0 mill. kr i lån til vidare utlån (Startlån).</p>	<p>Ubrukte lånemidlar pr. 1.1.2013 utgjorde 20,6 mill.kr, dvs. at behovet for nye lån var ca 147 mill.kr. Så langt er det teke opp 110 mill.kr i nye lån.</p> <p>Nye prosjekt og utviding av tidlegare vedtekne prosjektrammer i tertialen, aukar lånebehovet med 20 mill.kr.</p> <p>Det er søkt om 20 mill.kr i Husbanklån, men desse er så langt ikkje utbetalt på grunn av at kommunen har hatt ubrukne lånemidlar frå tidlegare år.</p>
9. Refinansiering	<p>Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar om refinansiering av eksisterande lån, til å inngå avtale om lånetidspunkt og lånevilkår, samt underteikne lånekontraktar.</p> <p>Refinansiering av eksisterande lån skal ikkje medføra endring i den reelle</p>	<p>180 mill.kr er refinansiert i løpet av 1. tertial, sjå vedlagt finansrapport.</p>

	avdragsplanen.	
10. Låne-avdrag	Det skal betalast 27,6 mill. kr i avdrag i 2013.	Det er betalt 12,3 mill.kr i avdrag i 1. tertial. Avdragssummen er justert ned til 26,25 mill.kr i tertialrapporten, som utgjør ca 3,7% av lånemassen. I tillegg er det betalt 0,5 mill.kr på startlån av budsjettert 2 mill.kr.
11. Trekkrett	I følge vedteken plasseringsstrategi for Kvam herad vert det vedteke å oppretthalda trekkrett i kontosystemet til Kvam herad. Trekkretten for 2013 skal vera på inntil 40 mill.kr.	Trekkretten er så vidt nytta i ein kort periode i 2013.
12. Delegeringsreglement	Budsjettet for 2013 er definert gjennom obligatoriske hovudoversikter for drift og investering. Rådmannen får fullmakt til å fordela ramma i samsvar med underliggjande dokumentet og tabellar. Prosjekt vert vedtekne i særskilde tabellar.	Eventuelle endringar vert kommentert i eige kapittel i tertialen.
13. Justering av prosjekt i tid	Rådmannen får fullmakt til å justera budsjetta for prosjekt i høve til endringar i tid	Det er ikkje føreteke justeringar i tid så langt.
14. Avgiftsbudsjett og gebyr	Avgiftsbudsjett og kommunale gebyr vert vedteke i samsvar med føresetnader i eiga sak.	Avgiftsbudsjettet vart endra i eige sak (HST-010/13) for å tilpassa renovasjonsgebyra til BIR sitt forslag og nokre andre mindre justeringar.
15. Økonomisk sosialhjelp	Økonomisk stønad etter lov om sosiale tenester i arbeids- og velferdsforvaltninga er ei skjønsmessig yting, jf. § 18. Kvam herad nyttar satsar som er i samsvar med statlege rettleiande retningslinjer for utmåling av økonomisk stønad til livsopphald. Kvam herad set som vilkår for tildeling av økonomisk stønad, at mottakaren i stønadsperioden skal utføra passende arbeidsoppgåver i kommunen, jf. § 20.	Det er sett ned ei styringsgruppe (Helse- og omsorgssjef og NAV-leiar) og ei prosjektgruppe som skal arbeide fram forslag til løysingar. Fyrste skriftlege forslag skal leverast styringsgruppa i løpet av juni 2013.
16. Driftsbudsjett i 2013-	Driftsbudsjettet vert vedteke i samsvar med tabellen nedanfor og underliggjande tabellar (tal i 1.000 kr), justert for	Eventuelle endringar vert kommentert i eige kapittel i tertialen.

2016	innsparingtiltak.	
17. Rammeområde	Budsjettet fordelt på rammeområde, jf. Økonomireglementet for Kvam herad (til i 1.000 kr), justert for innsparingstiltak	Eventuelle endringar vert kommentert i eige kapittel i tertialen.
18. Investeringsbudsjettet for 2013-2016	Investeringsbudsjettet vert vedteke i samsvar med tabellen nedanfor og underliggjande tabellar.	Eventuelle endringar vert kommentert i eige kapittel i tertialen.
19.	Kvam heradsstyre viser til vedtak i budsjett for 2012 vedkomande serviceerklæringar og soneinndeling. Rådmannen må innarbeida dette i den varsla helse-og omsorgplanen.	Soneinndelinga i Pleie og omsorg er fjerna i ny organisasjonsstruktur. Helse- og omsorgsplan er under utarbeiding. Planprogram eiga sak i juni
20.	Kvam heradsstyre ber rådmannen leggja fram ei sak om Kvam familie- og læringssenter. Saka skal òg omhandla totalkostnad ved å ta gamle Norheimsund ungdomsskule i bruk til dette formålet.	Saka er under utarbeiding.
21.	Kvam heradsstyre vedtek at stillingsstoppen skal fortsetja. Økonomiutvalet skal ha ei grundig løypemelding på kvart møte.	Rådmannen orienterer økonomiutvalet på kvart FSK-møte.
22.	Kvam heradsstyre ynskjer tidleg innsats i skulen for å få ned talet på spesialundervisning. Tilsette i PPT skal jobba meir systemretta i skular og barnehagar for tettare og raskare oppfølging.	Skulen har store problem med å gjennomføra dette med dei rammene som er tildelte. Bakgrunn for at skulen opplever at ramma er for liten heng saman med at skulen får mange elevar med behov for spesialundervisning. Dette medføre at det ikkje ressursar til å prioritera tidleg innsats, tilpassa opplæring og auka vaksentettleik for dei aller yngste elevane. Det har vorte ein netto auke på 4 sakkunnige rådgjevingar. Rammene er difor auka med om lag 1 årsverk for skuleåret 2013/14. Sjå elles kapittel 3.
23.	Tilby 50% eller 100% plassar i barnehage. Gje foreldra høve til å endra plassen sin kun i august ved hovudopptak og i januar (dersom det er 2 opptak i løpet av året).	Nye vedtekter vart vedtekne i HST-sak 008/13
24.	Kvam heradsstyre set av kr 2 mill. til vidareutvikling av Sjusete skisenter i samsvar med planar som føreligg.	Det er lagt inn 1 mill.kr i 2013 og i 2014 i øk.planen.

	Utbetalinga skal fordelast i økonomiplanperioden 2013-2014. Finansiering: mastekompensasjonsfondet.	
25.	Kraftinntekter utover budsjett skal setjast av i eit kraftfond.	Førebels ligg kraftinntektene noko under budsjett.
26.	Kvam heradsstyre ber rådmannen leggja fram ei sak om eventuell samanslåing av Eldrerådet og Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne.	Saka er førebels ikkje påbyrja.
27.	Kvam heradsstyre ber rådmannen, i samarbeid med Kyrkjeleg fellesråd, prosjektera nytt bårhus ved Øystese kyrkje i 2013, med mål om realisering i denne økonomiplanperioden.	Det har vore fleire møte med Kyrkjeleg Fellesråd, og arbeidet med prosjektering er igangsett. Det er oppretta ei eiga nemnd som arbeider vidare med skissene. Førebelse skisser gjev eit estimat på 6 mill.kr.
28.	Tabellane i punkt 17, 18 og 19 ER justerast for følgjande innsparingstiltak	Innsparingstiltaka vert kommentert i tabellen nedafor.

Område	Tiltak	Innsparing	Innsparing 2013	Status
Oppvekst	Sal av tenester / deler av årsverk	500 000	500 000	Om lag 30% innarbeidd så langt
Oppvekst	Gjennomgang av saker der fleire tenester er inne for å sikre unødig overlapping av tenestetilbodet, og klargjering av ansvarsforhold.	100 000	0	KFL-arbeidsgruppe har starta opp arbeidet
Skule	Ekstern skule og bh vurdering	150 000	75 000	Innarbeidd i ressurstildelinga for skuleåret 2013/14
Skule	Skule - grunnbemanning, naturleg endring som følge av endra barnetal	1 000 000	500 000	Innarbeidd i ressurstildelinga for skuleåret 2013/14
PPT	PPT - ei stilling over til skule, redusere skuleramma. Til arbeid med lese/skrivevanskar	600 000	300 000	Innarbeidd i ressurstildelinga for skuleåret 2013/14
PPT	PPT sal av tenester/føredrag	100 000	50 000	Om lag 40% innarbeidd så langt.
Barnehage	4 veke ferie i barnehager	550 000	550 000	Innarbeidd i vikarbudsjett
Barnehage	1 time lengre opningstid i alle BHG, innsparing tilskot til FUS	900 000	450 000	Ser ut til å verta innfridd. Budsjett 9,9 mill.kr, prognose før staten

Område	Tiltak	Innsparing	Innsparing 2013	Status
				auka tilskotsandelen i RNB, 9,5 mill.kr. Kjem attende til evt. endring i 2. tertial.
Barnehage	Styrrarressurs Oma og Fykse	430 000	215 000	Prosess gjennomført i mai.
Barnehage	Barnehage - redusere grunnbemanning og innføre 50% eller 100% plassar	1 500 000	700 000	Vedtekter endra i eiga sak. Grunnbemanning teke ned med 2 årsverk. 0,9 årsverk tilbakeført i 1. tertial for bhg.året 2013/14.
Barnehage	Fus som følgje av barnehage innsparing	300 000	150 000	Sjå punkt ovanfor.
Helse og omsorg	Nedlegging av Firkløveren sjukeheim (9 senger), opning av 6 senger på Øysteseheimen 1. etg.	2 500 000	1 000 000	Tilbodet ved Firkløveren vert lokalisert på Toloheimen, gruppe aust frå 2.9.13. Flyttinga medfører samla reduksjon på 3 institusjonssenger og om lag 4,5 årsverk. Bebruarane som i dag får tilbod ved gruppe aust på Toloheimen vert flytta til andre grupper med tilbod om demensomsorg eller ordinær langtidsplass. Dei 6 instit.sengene i 1. etasje på Øysteseheimen vert ordinære langtidssenger og organisert saman med dagens gruppe 2 på Øysteseheimen. Det vert ei ny gruppe 2 med 14 langtidssenger.
Helse og omsorg	Rammeinnsparing	2 000 000	2 000 000	Førebels ikkje konkrete tiltak. Generell innsparing i vakante stillingar og liknande.
Kulturskulen	Ikkje tilbud til vaksne elever	120 000	60 000	Innsparinga gjennomført, gjeldande f.o.m. hausten 2013
Kulturskulen	Kutta dirigentstøtte til 4 vaksne kor	260 000	260 000	Innsparinga gjennomført, gjeldande f.o.m. hausten 2013
Kulturskulen	Ventelister eller nedre aldersgrense på noen instrumenter	100 000	50 000	Innsparinga gjennomført, gjeldande f.o.m. hausten 2013
Kulturskulen	Søknadsdato som endelig dato	150 000	75 000	Innsparinga gjennomført, gjeldande

Område	Tiltak	Innsparing	Innsparing 2013	Status
				f.o.m. hausten 2013
Kulturskulen	Auka elevbetaling med 25%	300 000	150 000	Innsparinga gjennomført, gjeldande f.o.m. hausten 2013
Idrett	Ta bort stilling som idrettskonsulent	256 000	256 000	Ikkje tilsett ny i stillinga.
Kultur	Diverse innsparing	320 000	320 000	Innarbeidd i budsjett
Plan	Fjerna konsulentonorar	204 000	204 000	Innarbeidd i budsjett
Næring	Redusera overføring til andre kommunar	250 000	250 000	Innarbeidd i budsjett
Næring	Flytte turistinformasjonen i Norheimsund	50 000	25 000	Utleige av aktuelt lokale gav tilsvarande inntekt.
Næring	Redusera summen som er til disp for næringstilskot	18 000	18 000	Innarbeidd i budsjett
Administrasjon	Reduksjon i stillingar	2 500 000	2 500 000	Delvis innarbeidd tiltak i 1. tertial. I tillegg til innsparingar i adm.stillingar kjem ytterlegare 3 mill.kr i innsparingar for å nå politisk vedteke resultatmål på 3% netto driftsresultat.
ØkOrg	Automatisera arbeidsprosessar som å få mindre arbeidskrevande portalløysing, sentralbord, elektroniske arkiv, informasjonsarbeid, utfakturering mm.	1 500 000	0	Prosjektarbeid for heilelektronisk arkiv og portal vert starta i juni.
ØkOrg	Systematisk arbeid med tilskotsordningar for å finna nye inntekter til å finansiera eksisterande tiltak, evt. omdisponering av arbeidsoppgåver.	2 000 000	1 000 000	Det vart søkt om ekstra midlar til barnevernstenesta (HST-009/13). Søknaden vart ikkje innvilga. Førebels ikkje funne andre aktuelle tilskotsordningar.
ØkOrg	Innsparing i varekjøp ved anbodskonkurransar og reforhandlinga av avtalar	2 000 000	500 000	Førebels spart ca 0,1 mill.kr på ny telefonavtale.
ØkOrg	Auka purregebyr	200 000	200 000	Inntektsauken ser ut til å verta innfridd.
ØkOrg	Post – meir elektronisk, mindre papirutskrifter	200 000	100 000	Det er førebels usikkert om målet vert nådd. Interne påminningar er sendt, men det er framleis bl.a. mange unødige gebyr på grunn av manglande/for låg porto på utsendingar og for mange papir i omløp.

Område	Tiltak	Innsparing	Innsparing 2013	Status
ØkOrg	Mindre bruk av eksterne konsulentar, og meir bruk av interne ressursar til juridiske og økonomiske analysar og avtalar	300 000	100 000	Målet forutset at det ikkje kjem uventa saker som krev ekstern kompetanse.
ØkOrg	Gjennomgang av IKT-lisensar, reduksjon antal program	100 000	50 000	Lisensar tilsvarande innsparingskrav, er avslutta.
ØkOrg	Bibliotek i Øystese - flytting av bibliotek til kommunale lokale, innsparing husleige	100 000		Husleige sagt opp f.o.m. feb. 14. Ikkje andre eigna kommunale lokale i Øystese.
ØkOrg	Bibliotek i Norheimsund - flytting av bibliotek til kommunale lokale, innsparing husleige. Alt. flytting til rimelegare, privat lokale.	450 000		Avventar sak om lokale til Familie- læringscenter.
ØkOrg	Innsparing 1 årsverk bibliotek	600 000	300 000	Prosess gjennomført våren 2013.
ØkOrg	Færre HST-møte	100 000	100 000	Antal møter er redusert i 2013.
Barnevern	Barnevernsvakt	350 000	350 000	Vakta er avvikla f.o.m. 1.1.13
Vaksen Opplæringa	Vaksenopplæringa har fått nye utfordringar knytt til lovpålagte tenester, mulig/planlagt innsparing på vaksenopplæringa kr. 550000 må nyttast til denne tenesta	500 000	500 000	Innsparing gjennomført som auke i statstilskot for høgare aktivitet og gjennomføringsgrad.
Teknisk	Reforhandla avtale næringsavfall	300 000	300 000	Innarbeidd i budsjett
Teknisk	Reduksjon bemanning bygg(Vakant)	600 000	600 000	Innarbeidd i budsjett
Teknisk	Reduksjon brannvern	395 000	395 000	Innarbeidd i budsjett
Teknisk	Reduksjon byggjesak/Geodata/planar	150 000	150 000	Innarbeidd i budsjett
Kommunehelse	Rammeinnsparing		1 000 000	Førebels ikkje konkrete tiltak. Generell innsparing i vakante stillingar og liknande.

8 Økonomisk oversikt

Tabellen nedanfor syner driftsbudsjett 2013 justert for endringer i 1. tertial.

A. ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT, INKL. PROSJEKT						
DRIFTSINNEKTER						
	Rek 2013	Opph.bud 2013	Budsjett 2013 etter 1. tertial	Forbruk h.i.å %	Endring 1. tertial	
LN03 Brukarbetalingar	6 996	20 445	20 445	34,2 %	0	
LN04 Andre sals- og leigeinntekter	17 371	46 395	46 395	37,4 %	0	
LN05 Overføringar med krav til motyting	24 908	84 695	91 036	27,4 %	6 341	
LN06 Rammetilskot frå staten	97 270	255 436	252 689	38,5 %	-2 747	
LN07 Andre statlege overføringar	9 975	32 380	32 380	30,8 %	0	
LN08 Andre overføringar	2 784	15 003	15 003	18,6 %	0	
LN09 Skatt på inntekt og formue	60 381	187 884	189 978	31,8 %	2 094	
LN10 Eigedomsskatt	18 893	37 500	37 500	50,4 %	0	
LN11 Andre direkte og indirekte skattar	0	3 875	3 875	0,0 %	0	
LN12 Sum driftsinntekter	B	238 578	683 613	689 301	34,6 %	5 688
DRIFTSUTGIFTER						
	Rek 2013	Opph.bud 2013	Budsjett 2013 etter 1. tertial	Forbruk h.i.å %	Endring 1. tertial	
LN14 Lønsutgifter	165 076	367 031	368 637	44,8 %	1 606	
LN15 Sosiale utgifter	49 767	105 617	105 511	47,2 %	-107	
LN16 Kjøp av varer og tenester som inngår i kommunal tenesteproduksjon	25 180	80 720	81 104	31,0 %	385	
LN17 Kjøp av tenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	11 454	29 784	30 705	37,3 %	921	
LN18 Overføringar	24 083	56 484	57 805	41,7 %	1 321	
LN19 Avskrivningar	0	29 412	29 412	0,0 %	0	
LN20 Fordelte utgifter	0	-2 414	-2 414	0,0 %	0	
LN21 Sum driftsutgifter	C	275 559	666 634	670 759	41,1 %	4 125
LN23 BRUTTO DRIFTSRESULTAT	D=B-C	-36 981	16 979	18 542	#REF!	1 563
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER						
	Rek 2013	Opph.bud 2013	Budsjett 2013 etter 1. tertial	Forbruk h.i.å %	Endring 1. tertial	
LN24 Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	8 492	24 100	21 700	39,1 %	-2 400	
LN25 Gevinst finansielle instrumenter	0	100	100	0,0 %	0	
LN26 Mottekne avdrag på lån	84	0	0	#DIV/o!	0	
LN27 Sum eksterne finansinntekter	E	8 576	24 200	21 800	39,3 %	-2 400
LN28 Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	11 726	24 010	24 010	48,8 %	0	
LN29 Tap finansielle instrumenter	0	100	100	0,0 %	0	
LN30 Avdragsutgifter	12 285	27 600	26 250	46,8 %	-1 350	
LN32 Sum eksterne finansutgifter	F	24 011	51 710	50 360	47,7 %	-1 350
LN34 Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	G=E-F	-15 434	-27 510	-28 560	54,0 %	-1 050
LN35 Motpost avskrivningar	0	29 412	29 412	0,0 %	0	
LN36 NETTO DRIFTSRESULTAT	I	-52 415	18 881	19 394	-270,3 %	513
AVSETNINGAR						
	Rek 2013	Opph.bud 2013	Budsjett 2013 etter 1. tertial	Forbruk h.i.å %	Endring 1. tertial	
LN39 Bruk av disposisjonsfond	0	16 265	16 265	0,0 %	0	
LN40 Bruk av bundne fond	657	23 308	23 308	2,8 %	0	
LN42 Sum bruk av avsetningar	J	657	39 572	39 572	1,7 %	0
LN44 Overført til investeringsrekneskapet	0	21 167	125	0,0 %	-21 042	
LN46 Avsetningar disposisjonsfond	4 898	13 221	36 148	13,5 %	22 927	
LN47 Avsetningar til bundne fond	47	24 065	24 065	0,2 %	0	
LN49 Sum avsetningar	K	4 945	58 453	60 338	8,2 %	1 885
LN50 Til inndekning seinare år (underskot)	0	0	-1 372	0,0 %	-1 372	
LN51 Regnskapsmessig mindreforbruk	L=I+J-K	-56 704	0	-1 372	4131,6 %	-1 372

Kommentar til tabell:

Driftsinntektene viser ein auke på 5,6 mill. kr.

Overføringa frå staten til ressurskrevjande brukarar vart 3,1 mill. kr meir enn fyrst budsjettert. Oppretting av nye prosjekt og justering på vedtekne prosjekt, i tillegg til auke på mva skatt (1,3 mill.kr), gjev totalt 3,1 mill. kr meir i momskompensasjonsinntekt. Revidert nasjonalbudsjett viser ein netto reduksjon i dei frie inntektene til Kvam på 0,6 mill. kr. Inntekt på eigedomsskatt er justert opp med 0,3 mill. kr på 1. tertial

Driftsinntektene viser ein auke på 4,1 mill. kr.

Budsjett på overtid er auka opp med 0,5 mill. kr i eining for Helse og Omsorg. Barnehage og skule har fått auka opp stillingsbudsjettet med hhv. 1,8 og 0,9 årsverk frå hausten 2013. Løn til lærlingar i Helse og omsorg var for lågt i opphavleg budsjett, og er auka med 0,9 mill.kr i 1. tertial. Etter vedtak i FSK er 0,4 mill. kr avsett til sak mot Sentralskattkontoret. Driftsavtale med andre kommunar er auka med 0,9 mill. kr. Momskompensasjonsutgift på skatt aukar tilsvarande inntekta (1,3 mill.kr).

Budsjettjusteringane på driftsinntekter og driftsutgifter gjer at brutto driftsresultat vert 1,6 mill. kr betre enn på opphavleg budsjett.

Eksterne finanstransaksjonar er redusert med 1,0 mill. kr.

Reduksjonen kjem som fylgje av at halvparten av utbyte frå BKK er overført til investeringsrekneskapen (2,9 mill.kr). Avkastning på plassering i obligasjonar er auka med 0,5 mill.kr. Reduksjon i avdrag på 1,4 mill.kr gjer at finans ikkje går berre feil veg.

Netto driftsresultat etter 1. tertial vert dermed 19,4 mill. kr. Ein netto auke på 0,5 mill. kr i høve til opphavleg budsjett.

Etter avsetningar viser det eit underskot på justert budsjett 2013 på 1,3 mill. kr.

Auken i mva.kompensasjonen på investeringar på 1,9 mill.kr skal setjast av på disposisjonsfond. For å dekkja inn endringane i tertialen, må det difor brukast 1,3 mill.kr frå tidlegare års underskot.

9 Rammeområda samla

Tabellen under viser hovudoversikt drift fordelt på vedteke KOSTRA – tema for Kvam herad:

Hovudoversikt drift 2013. Fordelt på Kostra-tema			
Tema (i 1000 kr)	1. tertial 2013		
	Brt. utg. 2013	Netto utg 2013	Endring 1. tertial
Politisk verksemd	4 880	4 645	0
Adm. og fellesutgifter	33 102	23 510	-639
Barnehagar	75 737	60 355	-92
Grunnskule	181 169	149 200	-152
Kommunehelse	34 676	27 695	171
Pleie- og omsorgstenesta	210 652	178 300	-1 154
Sosialteneste og NAV	29 524	25 500	-74
Barnevern	20 740	19 989	72
Bustader	14 389	-2 255	0
Plan	20 376	7 674	212
Næringsstøtte og komm. forretningsdrift	20 837	-12 125	1 215
Brann og ulykkesvern	7 924	6 502	0
Samferdsle og grøntanlegg	18 880	14 858	0
Vatn avløp og renovasjon/avfall	52 679	7 452	11 069
Kultur	20 026	13 187	-1
Kyrkje	5 047	5 024	-99
Skatt og rammetilskot	0	-502 937	653
Finans	49 685	13 888	-133
Løn til fordeling	20	20	20
Motpost avskrivningar	0	-29 412	0
Sum	800 343	11 069	11 069

1. tertial 2013 viser nytt budsjett etter endringar i perioden januar til april 2013. Opphavleg budsjett viser vedteke budsjett i HST inkludert justeringar vedteke i budsjettmøtet.

På dei neste sidene vert endringane for det enkelte rammeområdet kommentert. Normalforbruket per 1. tertial er 33,3% - 36,8%.

9.1 Politisk verksemd

Politisk verksemd						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013	Forbruk i % tom 1.tertial	1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
100 Politisk styring og kontrollorgan	3 081	665	20 %	3 370	3 370	0
110 Kontroll og revisjon	445	67	10 %	696	696	0
Politisk verksemd	3 526	731	18 %	4 066	4 066	0

Ingen endring

9.2 Administrasjon, styring og fellesutgifter

Adm. og fellesutgifter						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013	Forbruk i % tom 1.tertial	1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
120 Administrasjon	22 929	8 850	36 %	24 793	25 379	-586
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 854	1 655	71 %	2 328	2 328	0
130 Administrasjonslokale	1 060	360	30 %	1 211	1 211	0
170 Premieavvik	-1	0	#DIV/0!	0	0	0
180 Diverse fellesutgifter	390	87	29 %	302	302	0
190 Interne serviceeiningar	-500	675	-108 %	-627	-627	0
Adm. og fellesutgifter	25 733	11 626	42 %	28 006	28 593	-586

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

1 årsverk er overført frå funksjon 120 til 301 og 320. 0,4 årsverk er overført frå 244 til 120.

9.3 Barnehagar

Barnehagar						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
201 Førskule	36 172	14 596	39 %	37 020	36 875	145
211 Styrka tilbod til førskuleborn	3 215	1 484	33 %	4 493	4 493	0
221 Førskulelokale og skyss	3 224	1 032	29 %	3 517	3 527	-10
Barnehagar	42 611	17 113	38 %	45 030	44 895	135

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Bemanninga i barnehage er auka opp med 1,8 årsverk for hausten 2013. Eining for oppvekst har gjort ei om fordeling av vikarmidlane, dette fører til reduksjon i forhold til opphavleg budsjett for barnehage sin del.

9.4 Grunnskuleopplæring

Grunnskule						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
202 Grunnskule	79 757	29 660	35 %	83 741	83 782	-41
213 Vaksenopplæring	3 183	49	1 %	3 466	3 450	16
215 Skulefritidstilbod	1 381	508	29 %	1 774	1 804	-31
222 Skulelokaler	11 083	3 831	36 %	10 556	10 566	-10
223 Skuleskyss	2 855	842	26 %	3 250	3 250	0
383 Musikk- og kulturskular	3 514	1 703	48 %	3 555	3 527	27
Grunnskule	101 773	36 594	34 %	106 341	106 379	-38

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Grunnskule er auka opp med 0,9 årsverk. 0,6 årsverk er overført frå 202 til funksjon 120 og 244. Interne justeringar på vikarbudsjetten fører til mindre endringar på dei ulike funksjonane.

9.5 Kommunehelse

Kommunehelse						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
232 Førebyggjng - skule og helsestasjonsteneste	4 090	1 672	31 %	5 367	5 367	0
233 Anna førebyggjng helsearbeid	1 754	1 471	37 %	3 962	3 962	0
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	13 151	4 459	37 %	12 168	12 067	101

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Etter omorganisering i eining for helse og omsorg er det gjort nokon endringar mellom funksjonane.

9.6 Helse- og omsorg

Helse- og omsorgstenesta						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
234 Aktivisering eldre og funksjonshemma	6 970	1 742	26 %	6 773	6 938	-165
253 Helse- og omsorgstenester i institusjon	45 709	16 707	33 %	49 990	49 293	697
254 Helse- og omsorgstenester til heimebuande	61 553	23 303	39 %	59 774	61 392	-1 618
255 Medfinansiering somatiske tenester	9 010	3 575	39 %	9 100	9 100	0
256 Akutthjelp helse- og omsorgstenesten	-114	0	#DIV/0!	0	0	0
261 Institusjonslokaler	4 183	1 440	30 %	4 859	4 859	0
Helse- og omsorgstenesta	127 426	46 768	36 %	130 496	131 582	-1 086

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Inntekt på ressurskrevjande brukar for 2012 vart 3,1 mill. kr høgare enn forventa. Inntektsauken vart ført i 2013. I opphavleg budsjett var løn til lærlingar 0,9 mill.kr for lågt, dette er justert for i 1. tertial. Budsjett på overtid er auka med 0,5 mill. kr. Utover dette er det gjort ein del endringar mellom funksjonane.

9.7 Sosialteneste og NAV

Sosialteneste og NAV							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
242	Rådgjeving, rettleiing og sosialt føreb. arbeid	4 284	2 088	40 %	5 226	5 226	0
243	Tilbod til personar med rusproblem	-26	221	0 %	770	770	0
273	Arbeidsrettande tiltak i kommunal regi	4 500	1 263	31 %	4 088	4 163	-74
275	Introduksjonsordning	5 477	1 956	33 %	5 974	5 974	0
276	Kvalifiseringsordning	1 946	427	20 %	2 114	2 114	0
281	Økonomisk sosialhjelp	7 992	2 192	46 %	4 818	4 818	0
Sosialteneste og NAV		24 173	8 147	35 %	22 990	23 064	-74

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Mindre endring som kjem av overføring mellom funksjonar innan eining for helse og omsorg.

9.8 Barnevern

Barnevern							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
244	Barnevernteneste	4 827	1 235	29 %	4 274	4 137	137
251	Barneverntiltak når barnet ikkje er plassert av barne	3 301	895	26 %	3 405	3 405	0
252	Barneverntiltak når barnet er plassert av barneverne	6 819	2 102	23 %	9 251	9 251	0
Barnevern		14 947	4 232	25 %	16 930	16 793	137

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Del av stilling er overført frå grunnskule.

9.9 Bustader

Bustader							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
265	Kommunalt disponerte bustader	-8 436	-2 850	34 %	-8 403	-8 403	0
283	Bistand til etabl. av eigen bustad	1 085	476	40 %	1 201	1 201	0
310	Tilretteleggjing og opparbeiding av bustadfelt	0	0	#DIV/0!	0	0	0
315	Bustadbygging og fysiske bumiljøtiltak	-315	177	59 %	301	301	0
Bustader		-7 666	-2 196	32 %	-6 902	-6 902	0

Ingen endring

9.10 Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø

		Plan					
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
300	Fysisk tilrettelegging og planlegging	0	0	0 %	133	133	0
301	Plansaksbehandling	3 615	1 203	33 %	3 598	3 380	219
302	Byggje-, delings- og seksjoneringsaker	232	243	-179 %	-136	-129	-6
303	Kart og oppmåling	960	546	42 %	1 300	1 300	0
Plan		4 808	1 992	41 %	4 895	4 682	212

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Deler av stilling er overført frå funksjon 120 til 301.

9.11 Næringstøtte og kommunal forretningsdrift

		Næringstøtte og komm. forretningsdrift					
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
320	Kommunal næringsverksemd	-11 691	-6 354	38 %	-16 741	-17 856	1 115
325	Tilrettelegging og stønad for næringslivet	5 056	6 827	221 %	3 088	3 088	0
329	Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutv.	1 389	-346	-52 %	671	671	0
360	Naturforvaltning og friluftsliv	585	8	2 %	444	344	100
Næringstøtte og komm. forretningsdrift		-4 662	135	-1 %	-12 538	-13 753	1 215

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

0,7 årsverk er overført frå funksjon 120 til funksjon 320. Etter vedtak FSK-007/13 vert det sett av 0,4 mill. kr til sak mot staten ved Sentralskattekontoret. Gjeld verdsetjing av heimfallskraft og fastsetjing av grunnlaget for eigedomsskatt og grunnrenteskatt.

9.12 Brann og ulykkesvern

		Brann og ulykkesvern					
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
338	Førebyggjing av brannar og andre ulukker	461	-292	-46 %	640	640	0
339	Beredskap mot brannar og andre ulukker	5 971	1 721	36 %	4 832	4 832	0
Brann og ulykkesvern		6 431	1 429	26 %	5 472	5 472	0

Ingen endring

9.13 Samferdsle og grøntanlegg

Samferdsle og grøntanlegg							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
330	Samferdsleverksemdar / transporttiltak	1 924	0	0 %	1 900	1 900	0
332	Kommunale vegar, miljø- og trafikksikringstiltak og p	0	-51	-1%	8 628	0	8 628
333	Kommunale vegar (utgår 2013)	5 063	753	19805 %	4	4 491	-4 488
334	Kommunale vegar, miljø og trafikksikringstiltak (utgå	3 386	2 078	33923 %	6	4 146	-4 140
335	Rekreasjon i tettstad	1 112	272	20 %	1 364	1 364	0
285	Tenester utanfor kommunalt ansvarsområde	69	114	-754 %	-15	-15	0
Samferdsle og grøntanlegg		11 485	3 217	99 %	3 258	11 886	0

Ingen endring

KOSTRA funksjon 333 og 334 går ut fom 2013. Funksjonane vert slått saman til ny funksjon 332. Kjøp av kai på Kaldestad til 2,4 mill.kr skal finansierast av næringsfondet.

9.14 Vatn, avlaup og renovasjon/avfall

Vatn avløp og renovasjon/avfall (eks. kalk. Renter)							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
340	Produksjon av vatn	-2 835	619	-42 %	-1 483	-1 483	0
345	Distribusjon av vatn	-3 370	-2 214	54 %	-4 106	-4 106	0
350	Avlaupsreinsing	-815	-192	23 %	-828	-828	0
353	Avlaupsnett / innsamling av avlaupsvatn	-2 455	-1 644	52 %	-3 142	-3 142	0
354	Tømming av slamavskillere	-14	-1 063	7630 %	-14	-14	0
355	Innsamling av avfall	-22	0	0 %	-22	-22	0
357	Attvinning og slutthandsaming av avfall	-446	86	-17 %	-520	-520	0
Vatn avløp og renovasjon/avfall (eks. kalk. Renter)		-9 957	-4 407	44 %	-10 116	-10 116	0

Rammeområdet går i null. Det er ikkje gjort endringar på 1. tertial.

9.15 Kultur

Kultur							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
231	Aktivitetstilbud born og unge	273	151	35 %	435	431	4
365	Kulturminnevern	0	0	#DIV/0!	0	0	0
370	Bibliotek	2 873	984	34 %	2 898	2 898	0
373	Kino	402	115	37 %	308	325	-18
375	Museèum	831	821	97 %	844	844	0
377	Kunstformidling	775	84	15 %	559	599	-40
380	Idrett og tilskot til andres idrettsanlegg	-524	218	-46 %	-475	-475	0
381	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	2 098	686	43 %	1 613	1 613	0
385	Andre kulturaktivitetar, tilskot andres kulturbygg	1 987	370	16 %	2 279	2 226	54
386	Kommunale kulturbygg	114	19	26 %	75	75	0
Kultur		8 830	3 450	40 %	8 537	8 537	0

Ingen endring på rammeområdet totalt sett.

9.16 Kyrkje

Kyrkje							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
390	Den norske kyrkja	3 601	1 248	32 %	3 850	3 850	0
392	Andre religiøse føremål	151	0	0 %	150	150	0
393	Kyrkjegardar, gravlundar, krematorium	1 134	552	56 %	978	1 078	-100
Kyrkje		4 886	1 800	36 %	4 978	5 078	-100

Ingen endring

Endra funksjon frå 393 til 360 for tilskot til Øysteseparken og Kyrkjeparken.

9.17 Skatt og rammetilskot

Skatt og rammetilskot							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013	
800	Skatt på inntekt og formue	-211 908	-75 852	33 %	-227 478	-225 384	-2 094
840	Statlege rammetilskot og øvrige generelle statstti	-262 886	-101 193	38 %	-266 189	-268 936	2 747
850	Generelt statstilskot vedk. flyktingar m.v.	-11 189	-2 033	22 %	-9 270	-9 270	0
Skatt og rammetilskot		-485 984	-179 078	36 %	-502 937	-503 590	653

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Etter prognose i revidert nasjonalbudsjett er skatteinntekter justert opp med 2,1 mill. kr, samtidig som inntektsutjamning vert justert ned med 2,7 mill.kr.

9.18 Finans

		Finans					
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013		1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
870	Renter / utbyte og lån	13 747	10 774	40 %	26 935	26 404	531
880	Interne finansieringstransaksjonar	-1 900	0	0 %	-11 097	-10 083	-1 013
Finans		11 848	10 774	68 %	15 838	16 321	-483

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Avdrag er redusert med 1,3 mill. kr og renteinntekter er justert ned med 0,5 mill. kr. Forventa utbytte frå BKK er auka med 0,7 mill. kr. Halvparten av det totale utbytte frå BKK er overført frå drift til investering. Finansiering av budsjettauke på andre funksjonar vert ført på funksjonen 880.

9.19 Sosiale kostnader inkludert premieavvik

Sosiale kostnader inkludert premieavvik						
	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013	Forbruk i % tom 1.tertial	1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
Politisk verksemd	446	142	25 %	579	579	0
Adm. og fellesutgifter	-4 280	2 472	-34 %	-7 337	-7 284	-53
Barnehagar	14 679	5 116	34 %	14 933	15 221	-288
Grunnskule	29 072	10 927	33 %	33 536	33 651	-115
Kommunehelse	4 700	1 658	28 %	6 012	5 942	70
Pleie- og omsorgstenesta	42 198	14 451	32 %	44 639	44 706	-68
Sosialteneste og NAV	2 037	772	31 %	2 510	2 510	0
Barnevern	2 664	918	30 %	3 060	3 124	-64
Bustader	803	323	38 %	854	854	0
Plan	2 639	821	31 %	2 666	2 666	0
Næringsstøtte og komm. forretningsdrift	557	109	31 %	348	348	0
Brann og ulykkesvern	1 106	372	41 %	909	909	0
Samferdsle og grøntanlegg	1 105	377	25 %	1 480	1 480	0
Kultur	1 594	491	32 %	1 533	1 533	-1
Kyrkje	108	0	0 %	46	45	1
Totalt	99 427	38 949	37 %	105 767	106 284	-517

Forklaring til endringar i budsjett 1. tertial:

Reduksjon i pensjon på 0,5 mill. kr er ein del av innsparingskravet til eining for oppvekst.

Andre opplysningar:

Alle sosiale kostnader er tatt ut av tabellane på kvart rammeområde. Dette er gjort fordi dei store endringane her oftast ikkje har samanheng med drifta av rammeområde.

Dei sosiale kostnadene inkluderer pensjon, premieavvik på pensjon, gruppelivsforsikring, arbeidsgjevaravgift, premieavvik av arbeidsgjevaravgift og redusert arbeidsgjevaravgift av trygderefusjon.

9.20 Avskrivningar

Avskrivningar						
	Rek 12 (netto)	Forbruk tom 1.tertial 2013	Forbruk i % tom 1.tertial	1.tertial 2013 rev. budsjett	Opphavleg bud 2013	Endring, 1.tert. 2013
Politisk verksemd	38	0	#DIV/o!	0	0	0
Adm. og fellesutgifter	2 253	0	0 %	2 840	2 840	0
Barnehagar	793	0	0 %	331	331	0
Grunnskule	6 909	0	0 %	9 323	9 323	0
Kommunehelse	211	0	0 %	186	186	0
Pleie- og omsorgstenesta	3 176	0	0 %	3 166	3 166	0
Sosialteneste og NAV	6	0	#DIV/o!	0	0	0
Barnevern	0	0	#DIV/o!	0	0	0
Bustader	3 769	0	0 %	3 792	3 792	0
Plan	67	0	0 %	114	114	0
Næringstøtte og komm. forretningsdrift	115	0	0 %	64	64	0
Brann og ulykkesvern	425	0	0 %	121	121	0
Samferdsle og grøntanlegg	2 535	0	0 %	1 492	1 492	0
Vatn, avløp og renovasjon/avfall	5 789	0	0 %	4 865	4 865	0
Kultur	-321	0	0 %	3 117	3 117	0
Kyrkje	0	0	#DIV/o!	0	0	0
Motpost avskrivningar	-25 767	0	0 %	-29 412	-29 412	0
Totalt	0	0	#DIV/o!	0	0	0

Ingen endring

Andre opplysningar:

Avskrivningane er tatt ut av kvart rammeområde og samla i ein tabell. Avskrivningane vert stort sett ikkje ført før heil på slutten av året. I ein del tilfeller kan dette føre til eit svært skeivt bilete av forbruksprosenten på området.

10 Investeringar Kvam herad 2013

Økonomisk hovudoversikt – investeringsbudsjett 2013, endringar i 1. tertial

INVESTERINGSINNTEKTER		Opph.bud 2013	Budsjett 2013 etter 1. tertial	Endring 1. tertia
LN03	Sal av driftsmidler og fast eiendom	5 000	5 000	0
LN05	Refusjoner	9 000	9 000	0
LN08	Renteinntekter og utbytte	0	3 600	3 600
LN09	Sum inntekter	L	14 000	17 600
INVESTERINGSUTGIFTER				
LN13	Varer og tenester i kommunal eigenproduksjon	180 139	202 199	22 060
LN14	Kjøp av tenester som erstatter egenproduksjon	1 500	1 500	0
LN15	Overføringar	26 303	28 188	1 885
LN18	Sum utgifter	M	207 941	23 945
FINANSUTGIFTER				
LN19	Avdragsutgifter	2 000	2 000	0
LN20	Utlån	22 000	22 750	750
LN22	Avsatt til ubundne investeringsfond	5 000	8 600	3 600
LN25	Sum finanstransaksjonar	N	29 000	4 350
LN26	Finanseringsbehov	O=M+N-L	222 941	247 636
FINANSIERING				
LN28	Bruk av lån	176 417	196 454	20 037
LN29	Motteke avdrag på utlån	2 000	2 000	0
LN31	Overføringar fra driftsregnskapet	21 042	0	-21 042
LN32	Bruk av disposisjonsfond	1 214	23 764	22 550
LN33	Bruk av ubundne investeringsfond	16 309	16 309	0
LN34	Bruk av bundne fond	5 960	9 110	3 150
LN36	Sum finansiering	R	222 941	247 636
LN38	Udekka/udisponert	0	0	0

Kommentar til investeringsrekneskapen:

LN08 – BKK sine eigarkommunar har teke ut meir utbytte enn det som vert rekna som det som drifts gjev grunnlag til. Om lag halvparten av utbyttet kan difor ikkje nyttast i driftsrekneskapet til kommunane, men til investeringar. Førebels er investeringsdelen vurdert til 3,6 mill.kr.

LN13 og 15 – Auken på 24 mill.kr gjeld kjøpt til ulike prosjekt, nærare omtala for dei enkelte prosjekta. LN 15 er meirverdiavgiftskompensasjon på kjøpa (25%). Kjøp til VAR utløyser ikkje mva.kompensasjon.

LN20 – Aksjekjøp Norheimsund Industriservice AS

LN22 – Avsett BKK-utbytte

LN28 – Auken i prosjekt, er i hovudsak finansiert med lån.

LN31/32 – Ein stor del av meirverdiavgiftskompensasjonen (60% frå 2012 og 80% frå 2013) skal gå tilbake til finansiering av investeringsprosjekta. Inntekta vert ført i driftsrekneskapet, og sett av på disp.fond. Overføringa vil i 2013 verta teken rett ut frå dette disp.fondet, og ikkje med ei eiga

overføring frå driftsrekneskapet (LN32 istadenfor LN31). 2013 er siste året dette vil vera ei problemstilling. I tillegg til flyttinga mellom dei to linjene, er LN32 auka med 1,5 mill.kr i auka bruk av mva.kompensasjon.

LN34 – Finansiering av kjøp av kai (2,4 mill.kr) og aksjekapital (0,8 mill.kr).

11 Prosjekt 2013

Tekst	Forbruk (rekneskap)	Forbruk 2012	Bud T.o.m 2012	Bud 2013	Bud 2014	Bud 2015	Bud 2016	Rest på total ramme	Sum Prosjekt-ramme
P61131 0* Rassikring - murar	0	0	0	875	0	0	0	875	875
P61132 0* Bru Steinsdalsfossen	0	0	0	2 000	0	0	0	2 000	2 000
P62131 0* Forvaltningskontor Toloheimen	0	0	0	300	0	0	0	300	300
P90132 0* Strandebarne skule - ferdigstilling	0	0	0	1 500	0	0	0	1 500	1 500
Sum nye prosjekt	0	0	0	4 675	0	0	0	4 675	4 675
D15084 1* Økoløft 2	652	507	450	300	0	0	0	98	750
P15083 1* Turistveg Steinsdalen	6 400	2 400	3 000	3 400	0	0	0	0	6 400
P70132 1* Reg.plan Tokagelet-Ungd.heimen	0	0	0	250	250	0	0	500	500
P70133 1* Reg.plan NAF-Eikedalen	0	0	0	250	250	0	0	500	500
P71091 1* Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik	1 353	113	1 755	3 870	0	0	0	4 272	5 625
P71095 1* Reguleringsplan Håfjellstunnel	58	32	313	188	0	0	0	442	500
P71096 1* Reguleringsplan Fykkesund bru - Steinstø	45	17	18	233	0	0	0	205	250
P71101 1* Straumen - Båthamna Nhs. aust (HST-173/08)	1 607	16	1 650	225	0	0	0	268	1 875
Sum aktive driftsprosjekt	10 114	3 085	7 185	8 715	500	0	0	6 286	16 400
K60032 0* Kjøp av ICA tomt	30	30	0	0	0	12 250	0	12 220	12 250
P13131 0* IT-investeringar 2013	1 511	0	0	1 800	0	0	0	289	1 800
P13141 0* IT-investeringar 2014	0	0	0	0	1 800	0	0	1 800	1 800
P13151 0* IT-investeringar 2015	0	0	0	0	0	1 800	0	1 800	1 800
P18131 0* Portal- og administrasjonsprogram	0	0	0	625	625	0	0	1 250	1 250
P18132 0* Oppgradering HST-sal	0	0	0	375	0	0	0	375	375
P18133 0* Heilelektronisk arkiv	0	0	0	1 875	0	0	0	1 875	1 875
P18134 0* Nytt biblioteksystem	0	0	0	375	0	0	0	375	375
P60024 0* Bustadfelt - Grodalsåsen, Mikjelsgarden AS	703	703	640	9 860	0	0	0	9 797	10 500
P60025 0* Utbyggingsavtale Grodalsåsen	0	0	0	1 213	0	0	0	1 213	1 213
P60094 0* Komp.midlar veg - avkøyring industriområde St.dalen	0	0	0	1 250	0	0	0	1 250	1 250
P60095 0* Komp.midlar veg - avkøyring Kroatveit, Ytre Ålvik	16	16	144	306	0	0	0	434	450
P60096 0* Komp.midlar veg - Skjering, Bakka	0	0	0	3 125	0	0	0	3 125	3 125
P60131 0* Asfaltering 2013	0	0	0	1 875	0	0	0	1 875	1 875
P60132 0* Oppgradering bygg 2013	392	0	0	1 250	0	0	0	858	1 250
P60133 0* Strandvegen - Bru	140	136	0	0	0	0	0	-140	0
P60134 0* Familie- og læringsssenter	0	0	0	12 500	0	0	0	12 500	12 500
P60135 0* Omsorgsbustader i Ålvik	0	0	0	750	0	0	0	750	750
P60136 0* Fornyng teknisk utstyr	0	0	0	1 125	0	0	0	1 125	1 125
P60141 0* Asfaltering 2014	0	0	0	0	1 875	0	0	1 875	1 875
P60142 0* Oppgradering bygg 2014	0	0	0	0	1 250	0	0	1 250	1 250
P60143 0* Ny barnehage Strandebarne	0	0	0	6 250	18 750	0	0	25 000	25 000
P60144 0* Utviding barnehage Øystese/Nhs	0	0	0	6 250	25 000	0	0	31 250	31 250
P60146 0* Fornyng teknisk utstyr 2014	0	0	0	0	1 125	0	0	1 125	1 125
P60151 0* Asfaltering 2015	0	0	0	0	0	1 875	0	1 875	1 875
P60152 0* Oppgradering bygg 2015	0	0	0	0	0	1 250	0	1 250	1 250
P60156 0* Fornyng teknisk utstyr 2015	0	0	0	0	0	1 125	0	1 125	1 125

Tekst	Forbruk (rekneskap)	Forbruk 2012	Bud T.o.m 2012	Bud 2013	Bud 2014	Bud 2015	Bud 2016	Rest på total ramme	Sum Prosjekt-ramme
P70131 0* Skytebane Vangdalsåsen	0	0	0	12 500	12 500	12 500	0	37 500	37 500
P71092 0* Strandvegen (HST 048/09)	29 560	20 582	23 181	9 470	0	0	0	3 091	32 651
P71093 0* Oppgradering Mundheim sentrum	13	0	27	550	0	0	0	565	577
P72110 0* Kjøp av tomt til Næringsformål	5 563	132	8 425	200	0	0	0	2 062	7 625
Sum aktive investeringsprosjekt	37 928	21 600	32 417	73 524	62 925	30 800	0	160 738	198 666
P90074 0* Norheimsund barneskule	109 876	71 009	75 156	49 400	0	0	0	14 680	124 556
P90131 0* Ålvik skule	0	0	0	18 750	18 750	0	0	37 500	37 500
Sum aktive skuleprosjekt	109 876	71 009	75 156	68 150	18 750	0	0	52 180	162 056
P61073 0* Ny pumpestasjon P5, Tolo	182	0	1 340	1 818	0	0	0	1 818	2 000
P61081 0* Utsleppsanering Evjo, Øystese	118	3	1 470	0	1 800	0	0	2 522	2 640
P61082 0* VA-anlegg mot Eikedalen	1 457	703	14 200	15 000	8 000	0	0	24 043	25 500
P61083 0* Oppgradering vassverk Kvamskogen	5 647	3 934	14 000	15 000	2 000	0	0	16 353	22 000
P61091 Felles slamavskiljar Vikøy	0	0	0	1 500	0	0	0	1 500	1 500
P61101 0* Kloakksanering Kvam	4 067	776	3 900	2 500	0	0	0	2 333	6 400
P61102 0* Vasssleidning Torpe, vidareføring	130	130	4 000	11 000	0	0	0	14 870	15 000
P61110 0* VA-leidning kvammapakken	10 254	1 199	7 700	16 500	0	0	0	13 946	24 200
P61111 0* Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	227	12	3 250	2 750	2 000	0	0	7 773	8 000
P61112 0* Rehabilitering VA-anlegg	2 213	833	2 000	1 000	0	0	0	787	3 000
P61113 0* Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	653	400	1 000	2 500	0	0	0	2 847	3 500
P61114 1* Oppdatering vassforsyningsplan	0	0	0	500	0	0	0	500	500
P61115 0* Sanering VA Skutlalia	0	0	0	2 000	0	0	0	2 000	2 000
P61116 0* Sanering Norheim	0	0	0	1 000	0	0	0	1 000	1 000
P61117 1* Oppdatering avløpsplan	0	0	0	500	0	0	0	500	500
P61118 0* Reserveforsyning vatn	0	0	0	1 000	1 000	0	0	2 000	2 000
P61119 0* VA-leidning Kvammapakken (Nes - Skipadalen)	0	0	0	4 000	0	0	0	4 000	4 000
P61120 0* VA-leidning Kvammapakken (Skipadalen - Tolo)	0	0	0	1 000	3 000	0	0	4 000	4 000
Sum aktive VA-prosjekt	24 948	7 992	52 860	79 568	17 800	0	0	102 792	127 740
Sum aktive prosjekt	182 866	103 686	167 618	234 631	99 975	30 800	0	326 670	509 536

11.1 Nye prosjekt i tertialen

P61131 Rassikring - murar

Det er trong for nye murar og rassikringstiltak i Børvevegen og Skutlalia. Arbeidet er kostnadsrekna til 0,7 mill.kr eksl. mva.

Finansiering:

Bruk av disp.fond (mva.kompensasjon)	kr	140 000
Lån	kr	735 000
Sum finansiering		875 000

P61132 Bru Steinsdalsfossen

I april 2013 svikta brua mellom Fossatun og det gamle handelslaget ved Steinsdalsfossen, og ny bru må på plass. Prosjektering er i gang, og minikonkurranse på arbeidet vert gjennomført sommaren 2013. Prosjektet er førebels lånefinansiert, men det er søkt om støtte frå Statens vegvesen, Naturskadefondet og BKK.

Finansiering:

Bruk av disp.fond (mva.kompensasjon)	kr	320 000
Lån	kr	1 680 000
Sum finansiering		2 000 000

P62131 Forvaltningskontor Toloheimen

I samband med omorgansieringa av Helse og omsorg, er det oppretta eit Stabs- og forvaltningskontor. Avdelinga har mellom anna ansvar for all sakshandsaming, IT og innkjøp i eininga. Dei tilsette er i dag plassert på 3 ulike lokasjonar (rådhuset, Toloheimen og Øysteseheimen). Det er stort ynskje om samlokalisering av tilsette i Stab og forvaltning på Toloheimen saman med pleie og omsorgsleiar og leiar KRB (Kvam Rehabiliterings og Behandlingsavdeling). Det er nødvendig med noko ombygging, kostnad 0,3 mill.kr.

Finansiering:

Bruk av disp.fond (mva.kompensasjon)	kr	40 000
Lån	kr	260 000
Sum finansiering		300 000

P90132 Strandebarm skule - ferdigstilling

Det står att noko arbeid på uteområdet til Strandebarm skule, som bl.a. asfaltering, overbygg og busskur. I tillegg har det vist seg at idrettshallen treng akustiske utbetringar, branndør og rekkverk o.l. må utbetrast, i tillegg til at det trengst meir lagerplass. Den store omstruktureringa og byggrenoveringa av «Kvammaskulen» er no i slutfasen med ferdigstilling av Norheimsund skule og nytt skulebygg i Ålvik. I samband med dette ynskjer rådmannen å få ferdigstilt Strandebarm skule òg. Arbeidet er kostnadsrekna til 1,2 mill.kr eksl. mva.

Finansiering:

Bruk av disp.fond (mva.kompensasjon)	kr	240 000
Lån	kr	1 260 000
Sum finansiering		1 500 000

11.2 Endra rammer i tertialen

Samanslåing P60133 Strandvegen – Bru og P71092 Strandvegen (HST 048/09)

Av praktiske og rekneskapsmessige grunnar er dei to prosjekta slått i saman i tertialen. Ingen endring i totalramma.

Finansiering:

Lån	kr	12 500 000
Bruk av Kapitalfond	Kr	7 282 000
Refusjon frå staten	kr	7 076 000
Overføringar frå fylket	Kr	1 000 000
Refusjon frå private	kr	1 300 000
Mva-kompensasjonsinntekt/disp.fond	kr	3 493 000
Sum finansiering	kr	32 651 000

P61083 Oppgradering vassverk Kvamskogen

Prosjektet er i startgropa. Det har vore under planlegging i lengre tid, og rammene usikre, og vart nedjustert med 5 mill.kr hausten 2012. Reduksjonen er reversert i denne tertialen.

Finansiering:

Sjølvsfinansierande lån	kr	22 000 000
-------------------------	----	------------

P61092 Sanering VA Nhs Sentrum

Rammene er auka med 1,4 mill.kr ekskl.mva. 0,3 mill.kr gjeld ny avkøyrslø i samband hotellet i Norheimsund, og 1,1 mill.kr til ferdigstilling av VA-saneringa i same området. Kommunen sin andel av avkøyrsla gjeld tidlegare inngått avtale med hotellet, og vert lånefinansiert. VA-delen av prosjektet vert finansiert med sjølvsfinansierande lån.

Finansiering:

Sjølvsfinansierande lån	kr	6 900 000
Bruk av disp.fond (mva.kompensasjon)	kr	48 000
Lån	kr	322 000
Sum finansiering		7 270 000

P90074 Norheimsund barneskule

Prosjektet kan ikkje ferdigstillast innanfor vedtekne projektrammer. Ventilasjonen til idrettshallen er skifta som del av total ventilasjonsanlegg for heile byggkomplekset, kostnad 0,4 mill.kr inkl. mva. I tillegg kjem utarbeid til 4 mill.kr, totalt 4,4 mill.kr.

Rammeutvidinga er foreslått finansiert med lån på 3,7 mill.kr. Mva.kompensasjonen til refusjon utgjer 0,4 mill.kr.

Finansiering:

Bruk av disp.fond (mva.kompensasjon)	kr	240 000
Lån	kr	1 260 000
Sum finansiering		1 500 000

12 Fondsoversikt

Oversikt over fond og kor mykje som er bunde i prosjekt 2013-2016.

Fondsmidler i øk.planperiode	Fondsmidler i øk.planperiode	Saldo fondsmidler 01.01.2013 (S)	Endring fondsmidler 201301- 201312	Herav prosjekt merka 2013	Herav diverse merka 2013	Estimert saldo pr. 31.12.16 (ES=L+A)
25100004	Tilbakeførte midlar KLP (ref. flytting til STB)	1 177 211	0	0	0	1 177 211
25110001	Øyremerka tilskot, gåver ol.	3 591 763	-613 500	0	2 958 475	19 788
25130001	Gåver Øysteseheimen	149 831	0	0	0	149 831
25130003	Gåver Strandb.aldersheim	320 658	0	0	0	320 658
25130004	Gåve Frå Gudrun Mohr 90	18 815	0	0	0	18 815
25130005	Psykiaatri	15 759	0	0	0	15 759
25130008	Gåve Sverre Soldal	694 969	0	0	0	694 969
25130010	Gåve til Kalhagen Bufelleskap	8 916	0	0	0	8 916
25130011	Gåve Toloheimen	79 276	17 472	0	0	96 748
25130012	Gåve Øysteseheimen - B.Botnen	659 516	-7 198	0	0	652 318
25130013	Hårdanger/Voss kompetanseregion	596 020	0	0	596 020	0
25140002	Næringsfond	21 806 262	0	14 644 824	100 000	7 061 438
25140003	Parkeringsplassar	90 000	0	0	0	90 000
25140004	Fiskefond	383 995	29 787	0	0	413 782
25140005	Næringsutvikling I Kvam	3 292 772	0	0	0	3 292 772
25140006	Overførte midlar frå Ålvik vekst	756 631	0	0	0	756 631
25142051	Fond tap på etableringslån	446 658	0	0	0	446 658
25160010	Fond Viltforvaltning	246 723	-23 892	0	0	222 831
25160020	VAR-fond (overskot)	28 199 437	0	0	0	28 199 437
Sum 2.51 bunde driftsfond	Sum 2.51 bunde driftsfond	62 535 212	-597 332	14 644 824	3 654 495	43 638 562
25300001	Kapitalfond	330 639	0	0	0	330 639
25300002	Uttak Eigenkap.K.Kraftv	33 004 940	0	11 660	0	32 993 280
25300003	Inv.Fond Kvam Kraftverk	12 797 788	0	0	0	12 797 788
25300004	Fond Overf.Frå Bkk	7 312 893	0	0	0	7 312 893
25310001	Flyktningefond - investering	140 529	0	0	0	140 529
25360003	Bustadfelt-Fond	23 286 328	503 787	5 839 323	0	17 950 791
25360006	Grønning Gard (holmsund)	0	0	0	0	0
25392001	Innløyste Formidlingslån	6 192 678	0	0	0	6 192 678
Sum 2.53 ubunde kapitalfond	Sum 2.53 ubunde kapitalfond	83 065 795	503 787	5 850 984	0	6 192 678
25510000	Innbet. Husbanklån	5 167 747	0	0	0	5 167 747
25510001	Tilfluktsrom	441 349	0	0	0	441 349
25530003	Heis Ved Øysteheimen	9 059	0	0	0	9 059
25530005	Gåve T.Breievne Str.Aldersh	6 549	0	0	0	6 549
25550001	Vikøy Kyrkjegardsfond	44 955	0	0	0	44 955
25550003	Tusenårsjubileum	178 235	0	0	0	178 235
25563003	Pumpestasjon	81 534	0	0	0	81 534
Sum 2.55 bunde kapitalfond	Sum 2.55 bunde kapitalfond	5 929 430	0	0	0	81 534
25600013	Mastekompensasjon	29 798 788	0	4 850 178	0	24 948 610
25600100	Mva.komp. frå investeringsprosjekt	4 889 690	4 689 987	44 608 825	0	-35 029 148
Sum 2.56 disposisjonsfond	Sum 2.56 disposisjonsfond	34 688 478	4 689 987	49 459 003	0	-10 080 538
25950000	Rekneskapsmessig mindreforbruk	2 356 125	0	0	0	2 356 125
Sum 2.595 rekneskapsmessige	Sum 2.595 rekneskapsmessige overskot	2 356 125	0	0	0	2 356 125

13 Vedlegg

- Finansrapport
- Gjeldsrapport